

De rol van sekse en leeftijd in de Nederlandse literaire productie en receptie.

Een kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar de verhoudingen tussen mannen, vrouwen en debutanten binnen de Nederlandse literaire productie en receptie uit 2015.

Sabrina Klarenbeek

Sabrina.klarenbeek@student.ru.nl

Begeleider: Jos Joosten

Tweede lezer: Aukje van Hout

Datum: 16 juni 2017

Inhoudsopgave

Abstract	p. 3
Inleiding	p. 4
Corpus	p. 14
Deel 1: Resultaten database	p. 18
Deel 2: resultaten enquête en sociaalwetenschappelijk onderzoek	p. 32
Resultaten enquête en verklaringen	p. 35
Verklaringen sociaalwetenschappelijk onderzoek	p. 39
Conclusie	p. 41
Literatuur	p. 44
Bijlagen	p. 46
Bijlage 1: eerste versie enquête	p. 46
Bijlage 2: tweede versie enquête	p. 54
Bijlage 3: definitieve versie enquête	p. 62

Abstract

In dit onderzoek is gekeken naar de man-vrouw- en debutantverhoudingen in de Nederlandse literaire productie en receptie uit 2015. Vrouwen boeken tegenwoordig vaak grote verkoopsuccessen, maar door critici worden zij minder vaak besproken dan mannelijke auteurs. Om deze verhoudingen in kaart te kunnen brengen, is een database opgesteld waarin alle eerste uitgaven van nieuw verschenen romans bij de 24 grootste, literaire uitgeverijen zijn opgenomen. Hierbij is gelet op hoeveel mannen en vrouwen uitgegeven zijn en hoeveel debutanten. Daarnaast is ook gekeken naar het aspect leeftijd. In 2015 zijn minder vrouwen dan mannen uitgegeven, maar onder debutanten is dit juist omgedraaid: onder de debutanten vormen vrouwen de grootste groep. De leeftijd waarop mannen en vrouwen debutereren, verschilt nauwelijks van elkaar, de gemiddelde leeftijd van vrouwen met een gevorderde schrijverscarrière ligt echter lager dan die van mannen met een gevorderde schrijverscarrière. Daarnaast bleek uit de resultaten dat het werk van vrouwen minder vaak gerecenseerd wordt dan werk van mannen. Vervolgens is aan de hand van een enquête onder debutanten getracht verklaringen hiervoor te vinden. Vrouwen zijn van mening dat factoren als geslacht en leeftijd een rol kunnen spelen bij de productie, publicatie en receptie van een roman. Mannen zijn het in mindere mate eens dat de factoren geslacht en leeftijd een rol spelen. Alle debutanten geven aan recensies te hebben ontvangen of een andere vorm van publiciteit te hebben genoten zoals interviews.

Inleiding

Volgens de Franse socioloog Bourdieu bestaat de maatschappij uit verschillende, elkaar overlappende velden, zoals het veld van de kunst, literatuur en wetenschap. Elk veld is een geheel van relaties met specifieke doelstellingen en structuren. Dit onderzoek zal zich richten op het literaire veld. In dit veld spelen verschillende actoren een rol zoals de criticus, het lezerspubliek en de auteur zelf. Daarnaast spelen een aantal belangen een rol als wil de auteur economisch en/of symbolisch en/of academisch kapitaal opbouwen etc.¹ Een veel gehoorde opmerking is dat vrouwelijke auteurs het minder goed doen in dit literaire veld. Ze worden bijvoorbeeld minder vaak gerecenseerd dan mannen, terwijl een aantal vrouwen wel enorme verkoopsuccessen behaalt. De nummer één in de CPNB boeken top 100 van 2016 is een vrouw, Astrid Holleeder, die 382.974 exemplaren van haar boek *Judas. Een familiekroniek* verkocht.² Is de veel gehoorde opmerking dan wel terecht? In dit onderzoek zal gekeken worden naar de verhoudingen tussen mannen, vrouwen en debutanten binnen de literaire productie en receptie waarbij het speerpunt ligt op de positie van vrouwen. Naar de positie van vrouwen binnen de literaire kritiek is een aantal onderzoeken verricht. Een belangrijk onderzoek is van de Amerikaanse onderzoekster Russ. Zij heeft in 1983 in kaart gebracht wat de positie is van vrouwen in de Europese en Amerikaanse literatuur, met het accent op de Engelstalige literatuur. Zij heeft zich gericht op de receptie van romans die door vrouwen geschreven zijn. Het is alleen onduidelijk welke tijdsperiode Russ precies onderzoekt.

Russ komt in haar onderzoek tot de volgende resultaten. Er is geen absolute onderdrukking van vrouwen om te schrijven omdat het vrouwen zijn, zoals dit wel het geval was bij de zwarte slaaf die geen toegang had tot de basisbenodigdheden om te schrijven, maar vrouwen worden wel ontmoedigd of belemmerd in het schrijven.³ Russ haalt de anekdote van een student van haar aan van wie haar ouders zeggen dat de lessen schrijven die zij volgt een leuke tijdspassing zijn totdat ze gaat trouwen. Het schrijven van vrouwen wordt hierin niet serieus genomen.

En toch schrijven vrouwen, stelt Russ. Ze overwinnen de informele belemmeringen en maken kunst. In recensies wordt het werk van vrouwen niet besproken bijvoorbeeld, maar er zijn ook nog andere manieren om het schrijven van vrouwen te belemmeren die volgens Russ allemaal gebaseerd zijn op drogredeneringen.⁴ “Een alternatief voor het ontkennen van vrouwelijk werk in de kunst is het neerhalen van het werk – dat wil zeggen, het denkbeeld verspreiden dat vrouwen zichzelf belachelijk maken door kunst te maken, of dat schrijven of schilderen onfatsoenlijk is [...] en dus voor een fatsoenlijke vrouw niet weggelegd, of dat een vrouw die kunst bedrijft daarmee aantoonde dat ze abnormaal, neurotisch, onaangenaam en dus onaantrekkelijk is. *Okay, ze heeft het geschreven – maar ze had het beter niet kunnen*

¹ Bourdieu 1992 p. 248-249

² <https://www.cpnb.nl/sites/default/files/CPNB%20Top%20100%20-%20Bestverkochte%20boeken.pdf>

³ Russ 1985 p. 11 & 20

⁴ Russ 1985 p. 25

doen.”⁵ Indien een criticus dergelijke uitspraken niet doet, zijn er volgens Russ andere methoden die critici gebruiken om een vrouwelijke auteur af te wijzen.⁶ Zoals critici die ontkennen dat de roman geschreven is door een vrouw, vrouwen die zelf hun sekse verzwijgen om serieus genomen te worden door critici en het aanklaarten van critici dat mannelijke auteurs dominant zijn binnen de literaire canon zodat vrouwelijke auteurs niet als inspiratiebron of rolmodel konden gaan fungeren.

Volgens Russ zijn de volgende motieven voor het belemmeren en ontmoedigen van vrouwelijke auteurs mogelijk: “gewoonte, luiheid, vertrouwen op de al gecorrumpeerde geschiedenis of kritieken, onwetendheid, de onwil om het comfort dat op die onwetendheid stoelt te verstoren [...], het vage (of niet zo vage) besef dat je eigendunk of je seksuele belangen op het spel staan, de wens om bij die uitsluitend mannelijke, uitsluitend blanke club te blijven horen omdat dat, ondanks alle schaduwzijden, vertrouwd en comfortabel is, en soms het duidelijke besef dat het toelaten van buitenstaanders in de club, economisch of anderzijds gezien, de structuur van *quid pro quo* waarop de club drijft, zal verstoren.”⁷ De conclusie die Russ uit haar onderzoek trekt is dat vrouwen stelselmatig gekleineerd worden en dat de kwaliteit en de hoeveelheid romans die door vrouwen geschreven zijn, binnen de literatuur worden ondergewaardeerd.

De positie die de vrouw inneemt volgens het onderzoek van Russ zou dus slecht zijn. Dit onderzoek dateert echter uit 1983 en is daarmee vierendertig jaar oud en niet meer representatief voor de huidige tijd, maar het onderzoek van Russ roept wel vragen op hoe het heden ten dage gesteld is met de positie van vrouwen als zij gerecenseerd worden en of vrouwen nog steeds ontmoedigd worden om te schrijven. In dit onderzoek zal naar de positie van de vrouw binnen de literaire productie en receptie van de huidige tijd gekeken worden.

Binnen de wetenschap is er sinds Russ vaker belangstelling ontstaan voor de schrijvende vrouw en zijn verschillende genderonderzoeken uitgevoerd. Deze hebben voornamelijk betrekking op de Nederlandse letterkunde tot aan de Tweede Wereldoorlog. Van Stipriaan heeft in 2004 bijvoorbeeld het artikel ‘Schrijvende vrouwen’ geschreven waarin hij stelt dat literatuur lang een mannenzaak is geweest ondanks dat vrouwen wel veel lezen en schreven. Hij heeft een overzicht per tijdperiode gemaakt van schrijvende vrouwen. Bel et. al. hebben in 2010 iets vergelijkbaars gedaan in *Women's writing from the Low Countries 1880-2010: an anthology*; aan de hand van zesenvijftig portretten van vrouwelijke schrijvers wordt de Nederlandse en Vlaamse literatuur sinds 1880 geïllustreerd. Een ander project dat sterk gericht is op vrouwen is *Met en zonder lauwerkrans* van Schenkeveld van der Dussen uit 2004. Hierin worden schrijvende vrouwen uit de vroegmoderne tijd, 1500-1850, geportretteerd. Vrouwelijke auteurs als Anna Bijns en Elise van Calcar worden behandeld. Een ander onderzoek naar vrouwelijk

⁵ Russ 1985 p. 35

⁶ Russ 1985 p. 53

⁷ Russ 1985 p. 53

schrijven is van Van Gemert uit 1995. Zij heeft onderzoek gedaan naar vrouwelijk schrijverschap in Nederland in de achttiende eeuw en geeft een overzicht van vrouwelijke auteurs uit die tijd. Zij behandelt hierin hoe vrouwen op hun eigen werk reflecteren en welke thematiek zij doorgaans behandelen. De poëzie van vrouwen uit de zeventiende eeuw werd bestempeld als conversatiepoëzie. Vrouwen uit de achttiende eeuw gaan zich meer richten op andere genres als het epos maar imitatio van Vondel of Hieronymus van Alphen wordt ook nog veelvuldig gedaan. In hun voorwoorden van gedichten gaan vrouwen meer reflecteren en verantwoording afleggen voor hun werk. In de achttiende eeuw is er sprake van een intellectuele ontwikkeling van vrouwen en van verzelfstandigingstendensen.⁸ Daarnaast heeft Meijer ook onderzoek gedaan naar vrouwen in literatuur in *De lust tot lezen. Nederlandse dichters en het literaire systeem*. Ook geeft Meijer een overzicht van schrijvende vrouwen. Een geschiedenis van het werk van moderne Nederlandse dichters vanaf 1935 tot 1985. Er zijn nog talloze studies naar vrouwelijk schrijverschap en overzichten van vrouwelijke auteurs te vinden. Bovenstaande studies Van Stipriaan, Bel et al, Schenkeveld van der Dussen, Van Gemert en Meijer zijn slechts een greep hieruit. Deze onderzoeken richten zich op de literaire productie, de schrijvende vrouw, maar ook naar andere aspecten van literatuur is onderzoek gedaan.

Naast het onderzoek van Russ en de belangstelling voor gender vanuit de wetenschap is er een aantal onderzoeken verricht naar de rol van gender in andere velden van de literatuur. Van Boven en Vogel hebben onderzoek gedaan naar de rol van gender bij het recenseren van romans. Van Boven heeft onderzoek gedaan naar vrouwenromans in de literaire kritiek tussen 1898-1930. Het woord damesroman heeft sinds de jaren dertig van de negentiende eeuw de connotatie van onbenullig, langdradig en huisbakken.⁹ Ze balanceren op de rand van triviaalliteratuur en kunnen gezien worden als de voorlopers van het bouquetreeksproza en van een bepaald type streekromans. Van Boven heeft de beeldvorming van de damesroman in de literaire kritiek tussen 1898 en 1930 gereconstrueerd. Zij concludeert dat critici er in de periode 1900-1930 twee normensystemen op na houden.¹⁰ Enerzijds een stelsel van algemene neutrale normen. Anderzijds normen die zij uitsluitend gebruiken voor romans van vrouwelijke auteurs: “De ideologische component in het normensysteem bestaat uit ideeën en voorstellingen over vrouwen en vrouwelijkheid en met name over specifieke psychische eigenschappen die vrouwen zouden bezitten.”¹¹ Tijdens de lezing van de kritieken valt dit normensysteem echter niet meteen op, vindt Van Boven, maar het normensysteem oefent toch grote invloed uit. Onbewust speelt het een belangrijke rol in de beoordeling van vrouwenromans. Van Boven concludeert dat in het denkklimaat van het begin van de twintigste eeuw een ideologie aan valt te wijzen waarin sekseverschillen geaccentueerd worden en geprobeerd wordt deze

⁸ Van Gemert 1995 p. 137-138

⁹ Van Boven 1992 p. 7

¹⁰ Van Boven 1992 p. 255

¹¹ Van Boven 1992 p. 257

verschillen psychologisch te benoemen waarbij de aandacht zich richt op de vrouwelijke psyche. Ook in de literaire kritiek zou deze ideologie een factor van belang vormen.¹² De sekse-ideologie leidt ertoe dat literaire eigenaardigheden in de ogen van de recensent natuurlijkerwijs en noodzakelijkerwijs verbonden zijn met de vrouwenromans.¹³

De vrouwenroman wordt dus, afhankelijk van een ideologische of literaire invalshoek, ingedeeld bij de algemeen realistische prozatractie of beschouwd als een apart terrein dat door een kloof van de algemene literaire ontwikkelingen is gescheiden, dezelfde kloof die voor een scheiding van de seksen zorgde. Hierdoor wordt de vrouwenroman de ene keer als ‘kwalitatief minder’ en de andere keer als iets ‘van een andere orde’ omschreven.¹⁴ De scheiding tussen ‘gewone literatuur’ en vrouwenliteratuur is gemaakt door critici, vrouwen zagen zichzelf niet als een aparte groep. Maar ook laat in de jaren tachtig van de negentiende eeuw worden termen als ‘vrouwelijk schrijven’ en ‘vrouwelijke traditie’ nog steeds gebruikt en wordt dus nog steeds gedacht in een scheiding tussen vrouwen en mannen.¹⁵

Vogel borduurt voort op het onderzoek van Van Boven. Zij heeft ook onderzoek gedaan naar de rol van gender bij het recenseren van romans, maar dan voor een latere tijdsperiode. Daarnaast is haar onderzoek vergelijkbaar met het onderzoek van Russ, alleen is Vogel systematischer dan Russ te werk gegaan met een vast corpus van recensies en een afgebakende tijdsperiode. In *Baard boven baard. Over het Nederlandse literaire en maatschappelijke leven 1945-1960* zet zij uiteen dat het geslacht van auteurs van invloed is op de beoordeling van hun boeken, net zoals Van Boven dat ook al aangetoond heeft in haar onderzoek.¹⁶ Mannen worden hoger ingeschat dan vrouwen en krijgen meer lof. Boeken geschreven door vrouwen worden in een aantal gevallen nog over één kam geschoren als ‘vrouwenroman’, maar Vogel merkt hierbij wel op dat dit minder vaak gebeurt dan in het interbellum.¹⁷ Zij krijgen eigenschappen toebedeeld die tegen de literaire norm indruisen en grotendeels als niet-innovatief gelden, dit blijkt vooral uit de term ‘vrouwenroman’ die vrouwen in een aantal gevallen krijgen. Er zijn literaire genderopvattingen ontstaan met een bijpassend jargon.¹⁸ Net als in het maatschappelijke leven is er een hecht vervlochten oppositionele en hiërarchische genderconstructie, waarin de verschillende opvattingen verankerd zijn. De vrouwelijke auteur blijft een huisvrouw en gaat anders te werk dan de man volgens critici.¹⁹ Mannelijk is het om strak bewust en logisch te vertellen en strenge composities en hechte constructies te produceren, terwijl vrouwen worstelen met hun stof en vanuit een warm of impulsief

¹² Van Boven 1992 p. 258

¹³ Van Boven 1992 p. 260

¹⁴ Van Boven 1992 p. 261

¹⁵ Van Boven 1992 p. 284

¹⁶ Vogel 2001 p. 223

¹⁷ Vogel 2001 p. 224

¹⁸ Vogel 2001 p. 226

¹⁹ Vogel 2001 p. 226

gevoelsleven vertellen. De strakke scheidslijnen worden gemaakt omdat het wegduwen van de ene partij het naar voren halen van de andere partij betekent.²⁰

Beschrijvende, interpretatieve en evaluerende uitspraken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden stelt Vogel. Het is hierdoor niet mogelijk om objectief of logisch een tekst te beoordelen of betekenis te geven. Men bezit altijd een literaturopvatting en deze speelt mee in het toekennen van waarde aan literatuur.²¹ Een tekst heeft geen immanente betekenis en kwaliteit. Als hiërarchiserende genderopvattingen onderdeel zijn van een heersende literaturopvatting uit een bepaalde tijd, dan krijgt de kwaliteit van een werk automatisch een genderlading.²² De opvattingen over gender spelen dan een rol bij het beoordelen van een roman en dat zie je terug in de recensie.

Voor de huidige tijd is er ook onderzoek gedaan naar de positie van vrouwen en de verhouding tussen mannen en vrouwen in de literaire kritiek. *Lezeres des Vaderlands* is binnen dit onderzoek een prominent figuur. Het is onbekend wie schuilgaat achter dit pseudoniem, de persoon achter de naam doet er volgens *Lezeres des Vaderlands* ook niet toe. Wat er volgens haar wel toe doet is het volgende:

Het doet er toe wat ik heb: een krantenabonnement, een goed gevulde boekenkast en een grote stapel boekenbonnen, een museumjaarkaart, een filmpas, een theaterabonnement, een televisie en een televisiegids, een tijdschrift-abonnement, een internetaansluiting en een laptop.

Ik houd de cultuur in Nederland levend, want ik betaal ervoor. Daarom heb ik voor mijzelf een nieuw instituut opgericht: de *Lezeres des Vaderlands*. Het is een roulerende erepositie die wordt toegekend aan wat altijd maar zo makkelijk genoemd wordt “de vrouwen van middelbare leeftijd”, de vrouwen die in Nederland geacht worden de cultuur te consumeren, zonder dat er bijzonder veel interesse is naar wat ze nu precies van die cultuur denken.

De *Lezeres des Vaderlands* vond die verhoudingen wat al te overzichtelijk. Hier praat zij terug, tegen de literaire wereld, tegen de tijdschrift- en krantenredacties, tegen de mediamakers en tegen de culturele instellingen.²³

Lezeres des Vaderlands houdt iedere week bij hoeveel vrouwen en mannen er besproken worden in de kranten *Volkscrant*, *Groene Amsterdammer*, *Trouw*, *NRC*, *De Morgen*, *Parool* en *De Standaard*. Hiervan maakt zij een overzicht waarbij zij het aantal vrouwen tegen het aantal mannen afzet. Dit doet zij zowel voor het geslacht van de auteurs die besproken worden als voor het geslacht van de recensent die de auteur bespreekt. Zij constateert dat mannen vaker besproken worden dan vrouwen en dat de recensent vaker een man is dan een vrouw. De man-vrouwverhoudingen zijn hierin dus scheef.

²⁰ Vogel 2001 p. 228

²¹ Vogel 2001 p. 229

²² Vogel 2001 p. 230

²³ <https://lezeresdesvaderlands.wordpress.com/over/>

Lezeres des *Vaderlands* heeft in februari 2017 besloten niet meer bij te houden hoe het gesteld is met de man – vrouwverhoudingen in de literaire kritiek in Nederlandse dag- en weekbladen. Ze heeft de verhoudingen aangekaart en vindt het tijd dat de lezer van haar blog de resultaten van haar telactie verspreiden aan anderen en is dus opgehouden met haar blog.

Maar niet overal is de man aan de macht. Winkler schrijft in haar artikel ‘Literaire kritiek: man niet overal aan de macht’ dat het *NRC* in het jaar 2014 heeft gekeken naar wat er wordt besproken in recensies in Nederlandse kranten. Dit onderzoek werd gedaan naar aanleiding van de VIDA-telling die jaarlijks in Engeland wordt gehouden.²⁴ De resultaten van deze telling zijn dat de meeste recensies door mannen geschreven worden. In Nederlandse kranten zijn daarnaast de auteurs die in recensies besproken worden voor het overgrote deel mannelijk, bijvoorbeeld *NRC* (74%), *Volkscrant* (63%) en *Trouw* (55%). Ook als er gekeken wordt naar wat er besproken wordt, is de situatie nagenoeg hetzelfde: *NRC* (74%) *Volkscrant* (70%) en *Trouw* (65%). Maar er is ook een ander geluid te horen: niet overal zijn deze scheve verhoudingen standaard. Samuelsson, een Zweedse literatuurwetenschapper, heeft (kwantitatief)onderzoek gedaan naar recensies in Zweden en kwam tot de conclusie dat in 2006 de man-vrouw verhoudingen in Zweden ongeveer 50/50 waren.²⁵ Lopen we in Nederland dan achter? Winkler constateert het volgende “Vrouwelijke auteurs zijn goed vertegenwoordigd in boekhandeltop10’s en nominatielijsten. Als ik optimistisch ben zou ik zeggen dat het enkel een kwestie van tijd is tot ook de kritiek een wisseling van de wacht maakt en er – in navolging van de literaire ontwikkeling – een andere verhouding zichtbaar wordt.”²⁶

Een andere groep in het literaire veld waarnaar onderzoek is gedaan, zijn debutanten. Van Renssen heeft onderzoek gedaan naar Nederlandse kritiek over Vlaamse literatuur tussen 1980 en 1995. Hierbij bespreekt zij ook de receptie van debutanten. “Debuten worden in het algemeen anders beoordeeld dan andere werken, omdat er nog geen werk van deze auteurs bestaat dat als referentiekader kan dienen.”²⁷ Bij debutanten wordt er daarom bij de beoordeling gekeken naar buiten-literaire factoren zoals de uitgeverij waarbij de roman gepubliceerd is. Omdat er nog geen werk van de auteur is dat als referentiekader kan dienen, worden soms vergelijkingen gemaakt met een voorganger/topauteur om zo

²⁴ Een VIDA-telling is een telling waarbij wordt gekeken naar geslacht, ras, etniciteit en seksuele geaardheid.²⁴ Vida Women in Literary Arts is een organisatie die de stem van de vrouw laat horen en onderzoekt de factoren die invloed hebben op de vertegenwoordiging van vrouwen. Volgens de organisatie is dit nodig om het gesprek over vrouwenemancipatie te verbreden en verdiepen. Onderzoek doen naar vrouwelijke auteurs kan misschien ongemakkelijk aanvoelen volgens de organisatie, maar in het verleden is de vrouwelijke identiteit als uitgangspunt genomen bij het lezen van romans van vrouwelijke auteurs. Sommige vrouwelijke auteurs zijn beter vertegenwoordigd dan anderen. Door het onderzoek en de telling is het mogelijk om te achterhalen waarom de een beter vertegenwoordigd is dan de ander. Als sommige vrouwenstemmen niet of nauwelijks vertegenwoordigd zijn in de media, welk beeld ontstaat er dan van vrouwen bij het publiek? <http://www.vidaweb.org/the-2015-vida-count/>

²⁵ Winkler 2015 p.o.

²⁶ Winkler 2015 p.o.

²⁷ Van Renssen 2007 p. 2

bepaalde debuten van de massa te onderscheiden en ze onder de aandacht van het publiek te brengen. De Vlaamse auteur Boon wordt voor dergelijke vergelijkingen van Nederlandse critici vaak gebruikt. Dit zou een grote invloed kunnen hebben op de loopbaan van een debutant.

Een ander aspect waarnaar onderzoek is verricht, is de erkenning van literatuur met betrekking tot vrouwen in de vorm van literaire prijzen. Dit onderzoek is uitgevoerd door Demoor en Lievens in 'And the winner is?' Researching the relationship between gender and literary awards in Flanders, 1981-2000'. Zij hebben onderzoek gedaan naar de correlatie tussen gender van de auteur en het winnen van literaire prijzen in Vlaanderen tussen 1980 en 2000. De kansen voor het winnen van een dergelijke prijs zijn voor mannen anders dan voor vrouwen. In dit artikel is uitgezocht waarom. Er is gekeken naar het geslacht van de auteurs en dat van de juryleden en of dit van invloed was op het winnen van een literaire prijs. De conclusie: mannen worden systematisch hoger gewaardeerd dan vrouwen.²⁸ De media houden dit beeld in stand door de aandacht van de lezer te sturen naar bekende juryleden, auteurs en prijzen van een aanzienlijk geldbedrag, en deze prijzen worden vaker gewonnen door mannen. Hierdoor ontstaat er een vicieuze cirkel waarbij het waarschijnlijker is dat mannen meedoen in de competitie, meer kans hebben op het winnen van een prijs, het prijzengeld enorm is en daardoor de media-aandacht ook enorm is.²⁹ Hierdoor zijn mannelijke auteurs beter bekend bij het publiek en genereren ze meer economisch en symbolisch kapitaal. Voor kinderboeken werkt dit andersom: vrouwen zijn daarin bekender en genereren meer symbolisch en economisch kapitaal.

Een andere vorm van receptie waarnaar onderzoek is gedaan, is de receptie in dag- en weekbladen. De Kruif heeft onderzoek gedaan naar het verschijnen van boeken en de receptie in de negentiende eeuw waarin uitgaven in het algemeen binnen een jaar á anderhalf jaar worden gerecenseerd.³⁰ Vijf tijdschriften die zich richten op een algemeen publiek zijn goed voor iets meer dan de helft van het totaal aantal recensies. Een derde van de titels die geproduceerd wordt per jaar, krijgt daadwerkelijk een recensie.³¹ Van bijna twee derde van de titelproductie neemt geen enkele recensent notie. Een aantal kenmerken speelt hierbij een rol zoals categorie, prijs en denominatie. Vooral boeken uit religieuze hoek hebben een grote kans besproken te worden, tenzij ze uit katholieke hoek afkomstig zijn.³² Gerecenseerde uitgaven krijgen doorgaans vaak meer dan één recensie. Als de roman een actuele politieke of religieuze kwestie behandelt, is de kans groot dat de roman veel recensies krijgt, omdat de

²⁸ Demoor & Lievens 2008 p. 37

²⁹ Demoor & Lievens 2008 p. 37

³⁰ De Kruif 2006 p. 88

³¹ De Kruif 2006 p. 88-89

³² De Kruif 2006 p. 89

nieuwswaarde van groot belang is. Poëzie wordt door een groot aantal tijdschriften niet of nauwelijks gerecenseerd.³³

Uit het bovenstaande blijkt dat de nadruk van de onderzoeken ligt op de receptie van literatuur in de vorm van recensies of literaire prijzen of op het portretteren van vrouwelijke auteurs. Bovengenoemde onderzoeken laten alle zien dat de man-vrouwverhoudingen scheef zijn en sommige onderzoeken stellen zelfs dat vrouwen anders behandeld worden door recensenten, wat nadelig uitpakt voor vrouwen. Waar komen deze ongelijke verhoudingen vandaan? Zijn ze het gevolg van de literaire productie waarin meer werk van mannen gepubliceerd wordt dan van vrouwen? Of ligt het aan het selectieproces van de recensenten?

Om te kunnen achterhalen of de ongelijke man-vrouwverhoudingen bij het recenseren voortkomen uit het selectieproces van de recensent of uit de literaire productie van uitgeverijen, is het noodzakelijk om de productie en receptie met elkaar in verband te brengen. Hoeveel nieuwe romans zijn er in een jaar uitgegeven en hoeveel daarvan hebben een recensie gekregen? Om te kijken of de man-vrouwverhoudingen voor dat jaar gelijk of ongelijk zijn, is het noodzakelijk om de auteurs op te delen in de groepen 'man' en 'vrouw' en deze groepen met elkaar te confronteren.

Joosten heeft een dergelijk onderzoek uitgevoerd voor het jaar 2010, alleen heeft hij geen onderscheid gemaakt in geslacht van de auteurs. Joosten heeft onderzoek gedaan naar de literaire productie en receptie in dag- en weekbladen van het jaar 2010 in *Staande receptie*. De 21 grootste uitgeverijen³⁴ publiceerden 160 nieuwe literaire prozaititels en verhalenbundels.³⁵ Elke titel kreeg gemiddeld 3,5 recensie in de traditionele grote dag- en weekbladen. Van alle titels kreeg 85,5% minimaal één recensie, 65,5% minimaal twee recensies, en 51% werd in minimaal drie dag- of weekbladen besproken.³⁶ Van de 160 prozaititels die in 2010 gepubliceerd zijn, zijn er zes in de CPNB top 100 van dat jaar terecht gekomen. Joosten vindt het opmerkelijk dat drie van de zes boeken ook in de top vijf staan van titels die in 2010 de meeste recensies kregen.³⁷ Verkoopsucces en het krijgen van recensies in kwaliteitskranten sluiten elkaar niet uit en gaan tot op een bepaalde hoogte zelfs gelijk op.

Joosten legt het verband tussen literaire productie en receptie, maar gaat niet in op genderverhoudingen. In dit onderzoek zal er ook gekeken worden naar de literaire productie, maar dan van het jaar 2015 bij de 24 grootste uitgeverijen in Nederland. Daarnaast zal gekeken worden naar de receptie

³³ De Kruif 2006 p. 89

³⁴ De onderzochte uitgeverijen door Joosten zijn: Anthos, De Arbeiderspers, Atlas, Augustus, De Bezige Bij, Contact, Cossee, Van Gennep, De Geus, De Harmonie, Lebowski, Meulenhoff, Meulenhoff/Manteau, Nieuw Amsterdam, Nijgh en Van Ditmar, Van Oorschot, Podium, Prometheus, Qeuido, Veen en Wereldbibliotheek.

³⁵ Joosten 2012 p. 11

³⁶ Joosten 2012 p. 11

³⁷ Joosten 2012 p. 15

van de uitgegeven romans. Centraal daarbij staan de man-vrouwverhoudingen. Uit bovenstaande onderzoeken blijkt dat in de literaire kritiek de man-vrouwverhoudingen scheef zijn, maar er is nog niet onderzocht waar dit precies aan ligt. Komt dit doordat er minder vrouwen gepubliceerd worden en er daardoor ook minder vrouwen gerecenseerd kunnen worden? Of ligt het aan het selectieproces van de criticus? In dit onderzoek zal getracht worden hierop een antwoord te vinden door te kijken naar de man-vrouwverhoudingen binnen de literaire productie van de vierentwintig grootste uitgeverijen van Nederland en receptie in dag- en weekbladen in Nederland. Bovendien zal gekeken worden naar debutanten en welke positie zij innemen in het literaire veld en wat de verhouding van debutanten is ten opzichte van al eerder gepubliceerde auteurs. Debutanten worden in dit onderzoek meegenomen om een mogelijke indicatie te geven voor de toekomst te kunnen doen. Is er wellicht een verschil tussen de oudere generatie schrijvers en de nieuwe generatie? Door de groep schrijvers op te splitsen in debutanten en schrijvers met een gevorderde schrijverscarrière, kan gekeken worden of hierin verschil bestaat en wat men kan verwachten van de toekomst. Debutanten zijn immers de nieuwe generatie schrijvers. En zoals het onderzoek van Van Renssen aantoont, worden debutanten anders beoordeeld. Hierdoor vormen zij een interessante groep om apart mee te nemen in dit onderzoek.

De hoofdvraag in dit onderzoek luidt als volgt “Wat zijn de verhoudingen tussen vrouwen, mannen en debutanten binnen de literaire productie en receptie in dag- en weekbladen in Nederland?” Deel één van dit onderzoek zal uit een kwantitatief deel bestaan waarbij een dwarsdoorsnede van het jaar 2015 genomen worden. Per uitgeverij zal bovendien uitgesplitst worden hoe de verhoudingen tussen vrouwen, mannen en debutanten binnen de uitgeverij zijn. Daarnaast zullen ook factoren als geslacht en leeftijd meegenomen worden om zo te onderzoeken of sekse, leeftijd of een combinatie van sekse en leeftijd eventuele verschillen naar voren brengt. De verwachting is dat de verhoudingen tussen mannen en vrouwen anno 2015 niet overeen zullen komen met de man-vrouwverhoudingen in de Nederlandse samenleving. In Nederland woonden in 2015 16,9 miljoen mensen waarvan 8.372.858 mannen en 8.527.868 vrouwen.³⁸ In 2015 woonden in Nederland dus iets meer vrouwen dan mannen. De verwachting is dat de verhoudingen in het literaire veld omgekeerd zullen zijn. Debutanten zullen een afzonderlijke groep binnen de auteurs vormen en anders gerecipieerd worden dan auteurs met een bestaande schrijverscarrière. De factor leeftijd wordt meegenomen om te onderzoeken of de ongelijke verhoudingen (mede) veroorzaakt worden door de leeftijd van auteurs. Om op deze hoofdvraag antwoord te verkrijgen, is een aantal deelvragen opgesteld;

- Hoeveel nieuwe titels zijn in 2015 uitgegeven en hoeveel titels zijn er bij elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?

³⁸ <http://statline.cbs.nl/statweb/publication/?vw=t&dm=snl&pa=37296ned&d1=0-2,8-13,19-21,25-35,52-56,68&d2=0,10,20,30,40,50,60,64-65&hd=151214-1132&hdr=g1&stb=t>

- Hoeveel mannen en vrouwen zijn er in 2015 uitgegeven en hoeveel mannen en vrouwen zijn bij elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?
- Hoeveel debutanten zijn er in 2015 uitgegeven en hoeveel debutanten heeft elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?
- Hoeveel debutanten waren man, en hoeveel vrouw en hoe zijn deze verhoudingen bij elke uitgeverij afzonderlijk?
- Wat is de gemiddelde leeftijd van de gepubliceerde auteurs en wat is de gemiddelde leeftijd per uitgeverij?
- Wat is de gemiddelde leeftijd van een debutant en wat is de gemiddelde leeftijd van een debutant per uitgeverij?
- Wat is de gemiddelde leeftijd van een man en vrouw die gepubliceerd is en wat is de gemiddelde leeftijd van een man en vrouw per uitgeverij?
- Hoeveel recensies hebben mannelijke en vrouwelijke auteurs gekregen?
- Hoeveel recensies hebben debutanten gekregen?

In dit onderzoek staan dus genderverhoudingen in het hoog-literaire segment centraal en zal gekeken worden naar nieuwe uitgaven van auteurs waarbij onderscheid gemaakt zal worden tussen debutanten en schrijvers met een bestaande/ontwikkelde schrijverscarrière.

Deel twee van dit onderzoek zal een kwalitatief onderzoek bevatten. In dit deel zullen verklaringen gezocht worden voor de resultaten uit het kwantitatieve deel. Hiervoor zullen sociaalwetenschappelijke studies geraadpleegd worden en zal aan de hand van een enquête die verspreid wordt onder de debutanten verklaringen worden gezocht.

Corpus

Aan de hand van *Staande receptie* van Joosten en de boekenbijlage *Sir Edmund van de Volkskrant* zijn de uitgeverijen geselecteerd voor dit onderzoek. Er is voor *Staande receptie* en *Sir Edmund* gekozen omdat de uitgeverijen ingeperkt moesten worden. Alle uitgeverijen in Nederland meenemen in het onderzoek, zou binnen het tijdsbestek van een masterscriptie niet mogelijk zijn. Daarom is voor het hoog-literaire segment gekozen, aansluitend op het onderzoek van Joosten die in 2010 gekeken heeft naar de literaire productie en receptie van romans en verhalenbundels. De onderzochte uitgeverijen door Joosten zijn

- Anthos
- De Arbeiderspers
- Atlas
- Augustus
- De Bezige Bij
- Contact
- Cossee
- Van Genneep
- De Geus
- De Harmonie
- Lebowski
- Meulenhoff
- Meulenhoff/Manteau
- Nieuw Amsterdam
- Nijgh & Van Ditmar
- Van Oorschot
- Podium
- Prometheus
- Querido
- Veen
- Wereldbibliotheek

Sommige uitgeverijen die Joosten in zijn overzicht heeft staan, zijn inmiddels gefuseerd met andere uitgeverijen. Uitgeverij Augustus is gefuseerd met uitgeverij Atlas Contact. Daarnaast hebben uitgeverij

De Harmonie en Uitgeverij Veen geen nieuwe boeken uitgegeven. Deze uitgeverijen zijn niet in het overzicht voor dit onderzoek opgenomen. Om de lijst verder te actualiseren, zijn de boekenbijlages van de maand september 2016 gebruikt, in totaal vijf boekenbijlages; nummer 23 tot en met 27. Er is geselecteerd op fictieboeken die in aanmerking komen voor het predicaat literatuur. Non-fictie genres zoals de biografie, populairwetenschappelijke boeken, thrillers en kinderboeken zijn dus niet meegenomen. Daarnaast is er geselecteerd op proza, poëzie wordt buiten beschouwing gelaten. Een ander selectie criterium is dat de boeken oorspronkelijk in het Nederlands geschreven zijn. Vertaalde boeken zijn dus ook niet meegenomen. In *de Volkskrant* worden in de genoemde periode de volgende boeken die voldoen aan bovengenoemde eisen van de volgende uitgeverijen besproken

- Ambo Anthos
- De Arbeiderspers
- Atlas Contact
- De Bezige Bij
- Das Mag
- Van Gennep
- De Geus
- Jurgen Maas
- Lebowski
- Meulenhoff
- Prometheus
- Podium
- Van Oorschot
- Querido
- Xander
- Wereldbibliotheek

Opvallend is dat in *Sir Edmund* vooral non-fictiewerken worden besproken. Voor uitgeverij Das Mag moet opgemerkt worden dat zij in het najaar van 2015 zijn begonnen met een crowdfunding voor hun uitgeverij. Das Mag heeft dus niet het gehele jaar boeken uitgegeven.³⁹

Aan de hand van *Staaude receptie* en *Sir Edmund* is de volgende lijst met uitgeverijen opgesteld

- Ambo Anthos
- De Arbeiderspers

³⁹ <https://medium.com/das-mag/over-das-mag-22fa0146777#.kkf44tx0a>

- Atlas Contact
- Athenaeum-Polak
- De Bezige Bij
- Boekerij
- Conserve
- Cossee
- Das Mag
- Van Genneep
- De Geus
- De Harmonie
- Jurgen Maas
- Lebowski
- Meulenhoff
- Nieuw Amsterdam
- Nijgh & Van Ditmar
- Mozaïek
- Van Oorschot
- Podium
- Prometheus
- Querido
- Xander
- Wereldbibliotheek

Niet alle uitgeverijen geven specifiek op hun site aan literatuur uit te geven, zoals uitgeverij Boekerij en Xander. Deze uitgeverijen worden wel meegenomen om een interne vergelijking mogelijk te maken. Zit er bijvoorbeeld nog verschil tussen uitgeverijen die voornamelijk literatuur uitgeven en uitgeverijen die niet specifiek vermelden literatuur uit te geven? Na de selectie van de uitgeverijen, zijn de betreffende uitgeverijen onderzocht. Dit is gedaan aan de hand van het zoekstelsel 'Picarta' van de KB (Koninklijke Bibliotheek. Nationale bibliotheek van Nederland). Hiervoor is de NUR-Code 301: "literaire roman, novelle" gebruikt en is gezocht op publicaties uit het jaar 2015. Hierbij is gekeken naar romans die in eerste druk bij de uitgeverij verschenen. Herdrukken van auteurs zijn dus buiten beschouwing gelaten als ook romans die al eerder bij een andere uitgeverij gedrukt zijn. Daarnaast is alleen gekeken naar proza dat oorspronkelijk in het Nederlands geschreven is. Poëzie is hierbij buiten beschouwing gelaten omdat dit minder gepubliceerd en gerecenseerd wordt. Met poëzie wordt een kleiner en specifiek publiek

aangesproken. Met proza wordt een betere afspiegeling van de het hogere segment zichtbaar. Nieuwe uitgaven van reeds overleden auteurs, zoals Mulisch, zijn ook niet meegenomen. In dit onderzoek zijn alleen levende auteurs meegenomen.

Er is een dwarsdoorsnede van het jaar 2015 gemaakt. Hierdoor kan gekeken worden wat er gepubliceerd is en welke boeken daarvan besproken zijn. Daarnaast zijn alleen nieuwe uitgaven van romans betrokken in dit onderzoek. Doorgaans worden herdrukken of nieuwe drukken bij een andere uitgeverij niet besproken in dag- en weekbladen. Zij richten zich met name op nieuwe publicaties. Uit deze selectiecriteria volgde een lijst met nieuwe uitgaven van romans en verhalenbundels. Deze nieuwe titels zijn alle nog eens nagekeken via Google om er zeker van te zijn dat het een nieuwe uitgave is, het geslacht van de auteur op te zoeken (Picarta geeft dit niet aan) en eventueel aanvullende informatie op te zoeken. Bij twijfel is Picarta altijd doorslaggevend geweest zoals het geval was bij bijvoorbeeld Marian Mudder. Picarta vermeldt het geboortjaar 1963, Google geeft zowel het jaar 1963 als het jaar 1958 aan. Het geboortjaar zoals dat in Picarta staat, 1963, is dus doorslaggevend geweest en het jaar 1958 is bij de categorie 'opmerkingen' geplaatst.

Bovendien wordt onderscheid gemaakt tussen debutanten en al eerder gepubliceerde auteurs. In de Excelbestanden (zie bijlagen) is een indicatie gemaakt van het aantal romans dat een auteur gepubliceerd heeft. Dit is niet voor elke auteur even makkelijk te achterhalen omdat sommige auteurs zo veel gepubliceerd hebben, dat de telling in de tientallen romans loopt. Daarnaast is het lastig te bepalen wat wel en niet meegenomen wordt in de telling. Valt een bundeling van verhalen, columns en essays ook onder proza? In dit onderzoek is dit wel meegenomen onder de noemer 'proza', maar dit maakte het lastig om een precieze telling te maken van de hoeveelheid romans die al gepubliceerd zijn van een bepaalde auteur. Hoeveel romans er van een auteur precies gepubliceerd zijn is in dit onderzoek niet zo zeer van belang. Het gaat er in dit onderzoek met name om of een auteur een debutant is of niet en wat de verhouding tussen mannen en vrouwen is. Liggen de verhoudingen tussen mannen en vrouwen bij debutanten bijvoorbeeld anders dan bij al eerder gepubliceerde auteurs?

In dit onderzoek wordt dus gekeken naar oorspronkelijk Nederlandstalige romans van nog levende auteurs die uitgegeven zijn bij Nederlandse uitgeverijen om zo een beeld te kunnen schetsen hoe de literaire productie er in Nederland voorstaat.

Om de vraag te kunnen beantwoorden hoeveel recensies een auteur voor het nieuwe werk ontvangen heeft, zal gebruik gemaakt worden van Literom. Dit is een grote database waarin alle recensies verzameld worden die na 1900 in een groot aantal Nederlandse en Vlaamse dag- en weekbladen verschenen zijn.

Deel 1: Resultaten database

Op Picarta is binnen het corpus gezocht met de NUR-code 301 'literaire roman, novelle' naar nieuw verschenen romans in 2015. Per uitgeverij is gekeken welke nieuwe romans uitgegeven zijn, wat het geslacht van de auteur is, het geboortjaar, of de roman een debuut was of niet en hoeveel recensies de roman gekregen heeft.

Onderstaande tabel geeft de absolute cijfers per deelvraag per uitgeverij weer. Vervolgens zullen de deelvragen één voor één beantwoord worden en zullen de mannen, vrouwen en debutanten in verhouding tot elkaar geplaatst worden.

Uitgeverij	Aantal nieuwe titels	Aantal uitgegeven mannen	Aantal uitgegeven vrouwen	Aantal uitgegeven duo's	Aantal uitgegeven debutanten	Gemiddelde leeftijd
Ambo Anthos	8	1	7	0	2	46 jaar
Arbeiderspers	9	9	0	0	1	50,3 jaar
Atlas Contact	23	16	7	0	2	50,5 jaar
Athenaeum Polak	1	1	0	0	0	52 jaar
De Bezige Bij	25	20	5	0	0	58,6 jaar
Boekerij	7	0	7	0	2	46,3 jaar
Conserve	2	2	0	0	0	72,5 jaar
Cossee	7	3	4	0	1	53,9 jaar
Das Mag	1	0	1	0	1	33 jaar
Van Gennep	2	2	0	0	0	64,5 jaar
De Geus	10	5	5	0	3	42,3 jaar
Jurgen Maas	2	1	1	0	1	39,5 jaar
Lebowski	7	4	3	0	3	44,1 jaar
Meulenhoff	4	3	1	0	3	34,75 jaar
Mozaïek	3	2	1	0	0	51 jaar
Nieuw Amsterdam	9	5	4	0	2	56,9 jaar

Nijgh & Van Ditmar	11	6	5	0	2	47,2 jaar
Van Oorschot	2	2	0	0	0	48 jaar
Podium	7	4	3	0	2	47,9 jaar
Prometheus	9	5	3	1	2	48,3 jaar
Querido	17	9	8	0	4	55,1 jaar
Xander	5	2	3	0	1	46,8 jaar
Wereldbibliotheek	3	1	1	1	2	42 jaar
Totaal	174	103	69	2	34	50,7 jaar gemiddeld

Hoeveel nieuwe titels zijn in 2015 uitgegeven en hoeveel titels zijn er bij elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?

In 2015 zijn in totaal 174 nieuwe prozaititels en verhalenbundels uitgegeven. In 2010 waren dit er 160.⁴⁰ 2015 Laat dus een lichte stijging zien van het aantal nieuwe prozaititels en verhalenbundels. De uitgeverijen die de meeste nieuwe prozaititels en verhalenbundels hebben uitgegeven zijn Uitgeverij Atlas Contact met drieëntwintig nieuwe titels, Uitgeverij De Bezige Bij met vijfentwintig nieuwe titels, Nijgh & Van Ditmar met elf nieuwe titels en Querido met zeventien nieuwe titels. De uitgeverijen moeten wel in verhouding tot elkaar geplaatst worden. Uitgeverij De Bezige Bij of Querido is een grotere en al langer bestaande uitgeverij dan bijvoorbeeld Uitgeverij Das Mag die pas in 2015 opgericht is en daardoor maar één auteur uitgegeven heeft.

Hoeveel mannen en hoeveel vrouwen zijn er in 2015 uitgegeven en hoeveel mannen en vrouwen zijn bij elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?

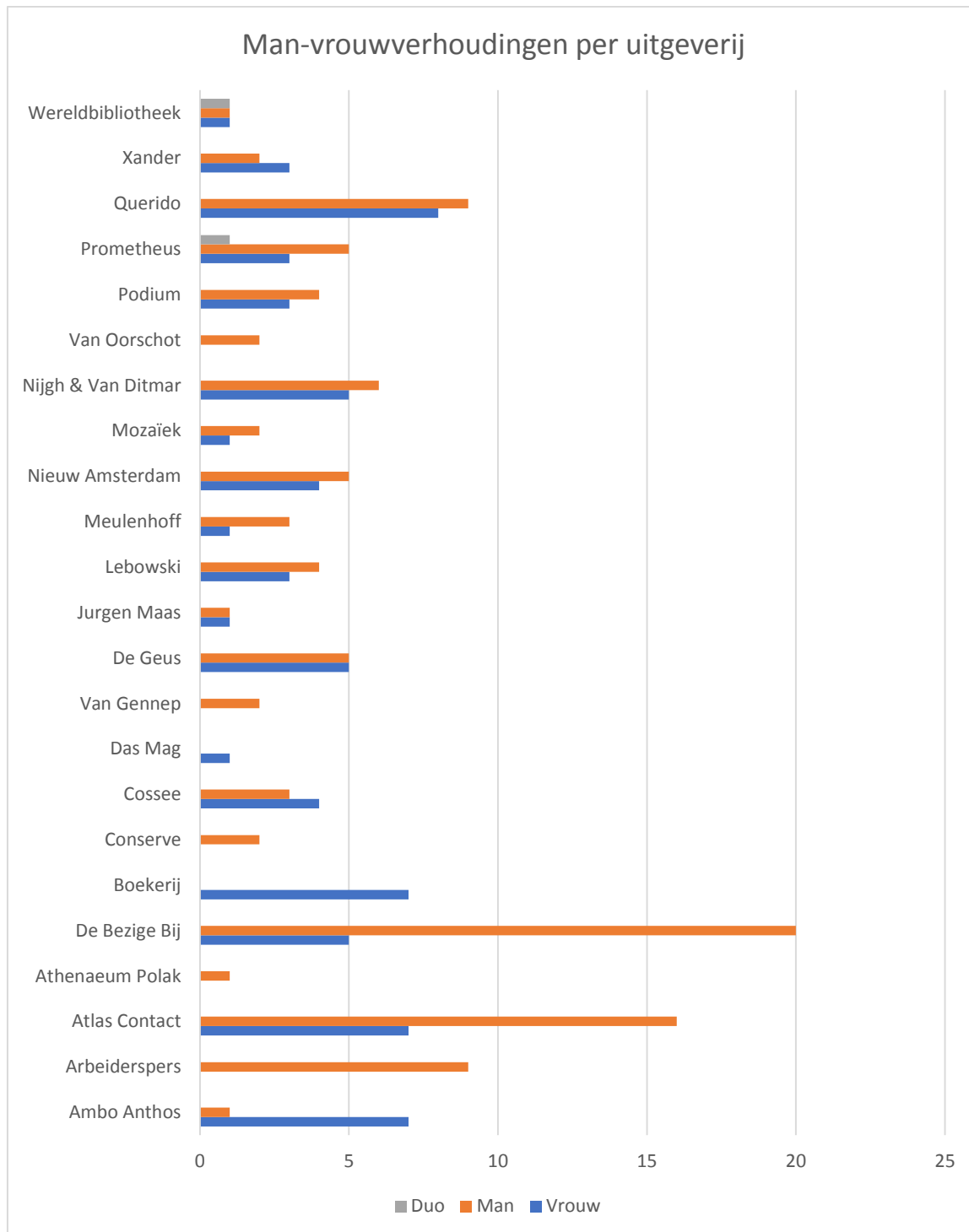
In totaal zijn 96 vrouwen uitgegeven en 103 mannen. Daarnaast zijn nog twee duo's uitgegeven. Bij beide duo's schrijven zowel een man als een vrouw samen. Binnen deze duo's zijn dus geen genderverschillen aan te wijzen.

Mannen vertegenwoordigen met 103 titels 59,2% van het totaal van 174 nieuwe prozaititels en verhalenbundels. Zij vormen dus een meerderheid van het totaal aantal nieuwe titels. Vrouwen vertegenwoordigen met 96 nieuwe titels 39,7% van het totaal van 174 nieuwe prozaititels en verhalenbundels. Het verschil tussen mannen en vrouwen is dus zevenentwintig titels. De twee duo's

⁴⁰ Joosten 2012 p. 11

vertegenwoordigen slechts 1,1% van het totaal aan nieuwe prozaititels en verhalenbundels. Dit was ook te verwachten. Het schrijven in tweetallen komt minder frequent voor dan schrijven door een enkel iemand.

Bij een aantal uitgeverijen is het verschil tussen het uitgeven van mannen en vrouwen nagenoeg hetzelfde zoals te zien is in onderstaande staafdiagram.

Hierbij moet opgemerkt worden dat het om een dwarsdoorsnede van het jaar 2015 gaat. De man-vrouwverhoudingen kunnen in de loop van de jaren fluctueren.

Zoals in bovenstaand staafdiagram te zien is, heeft Uitgeverij Athenaeum-Polak geen vrouw en één man uitgegeven, Uitgeverij De Geus heeft precies evenveel vrouwen als mannen uitgegeven, vijf vrouwen om vijf mannen, ditzelfde geldt voor Uitgeverij Jurgen Maas die één vrouw en één man heeft uitgegeven en Uitgeverij Wereldbibliotheek die één man, één vrouw en één duo heeft uitgegeven. Uitgeverij Lebowski heeft drie vrouwen en vier mannen uitgegeven, Uitgeverij Nieuw Amsterdam heeft vier vrouwen en vijf mannen uitgegeven, Nijgh & Van Ditmar vijf vrouwen en zes mannen, Uitgeverij Podium heeft drie vrouwen en vier mannen uitgegeven en Uitgeverij Querido heeft acht vrouwen en negen mannen uitgegeven. De genderverschillen binnen deze uitgeverijen zijn niet groot, respectievelijk een verschil van één, maar vrouwen vormen hierin nog altijd een minderheid.

Daarnaast zijn er ook vijf uitgeverijen die meer vrouwen uit hebben gegeven dan mannen. Dit zijn Uitgeverij Ambo Anthos die zeven vrouwen en één man hebben uitgegeven, Uitgeverij Boekerij die zeven vrouwen heeft uitgegeven en geen enkele man, Uitgeverij Xander die drie vrouwen en twee mannen hebben uitgegeven, Uitgeverij Das Mag die alleen één vrouw heeft uitgegeven en ten slotte Uitgeverij Cossee die vier vrouwen en drie mannen heeft uitgegeven.

Daarbij is er een aantal uitgeverijen waarbij het verschil in man-vrouwverhoudingen groter is dan één. Uitgeverij Atlas Contact heeft zeven vrouwen en zestien mannen uitgegeven, Uitgeverij De Arbeiderspers heeft geen enkele vrouw uitgegeven en wel negen mannen, Uitgeverij De Bezige Bij heeft slechts vijf vrouwen uitgegeven om twintig mannen, Uitgeverij Conserve gaf geen vrouwen en twee mannen uit, ditzelfde geldt voor Uitgeverij Van Gennep en Van Oorschot, Uitgeverij Meulenhoff gaf één vrouw en drie mannen uit en tot slot heeft Uitgeverij Prometheus drie vrouwen, vijf mannen en één schrijversduo uitgegeven. Bij deze uitgeverijen is het verschil tussen mannen en vrouwen minimaal twee. Het grootste verschil in man-vrouwverhoudingen is bij Uitgeverij De Bezige Bij met een verschil van vijftien, gevolgd door Uitgeverij De Arbeiderspers met geen enkele vrouw en negen mannen en Uitgeverij Atlas Contact waarbij ook een verschil van negen is tussen mannen en vrouwen, zeven vrouw en zestien man. Kleine uitgeverijen geven minder uit per jaar waardoor een uitgeverij die één persoon heeft uitgegeven zoals Athenaeum Polak, kan al snel aangemerkt worden als uitgeverij die alleen maar mannen of vrouwen uitgeeft. Dit moet dan in het perspectief geplaatst worden van een uitgeverij die niet veel uitgeeft per jaar. Bij een enkele uitgave is de uitgeverij meteen 100% man of vrouw.

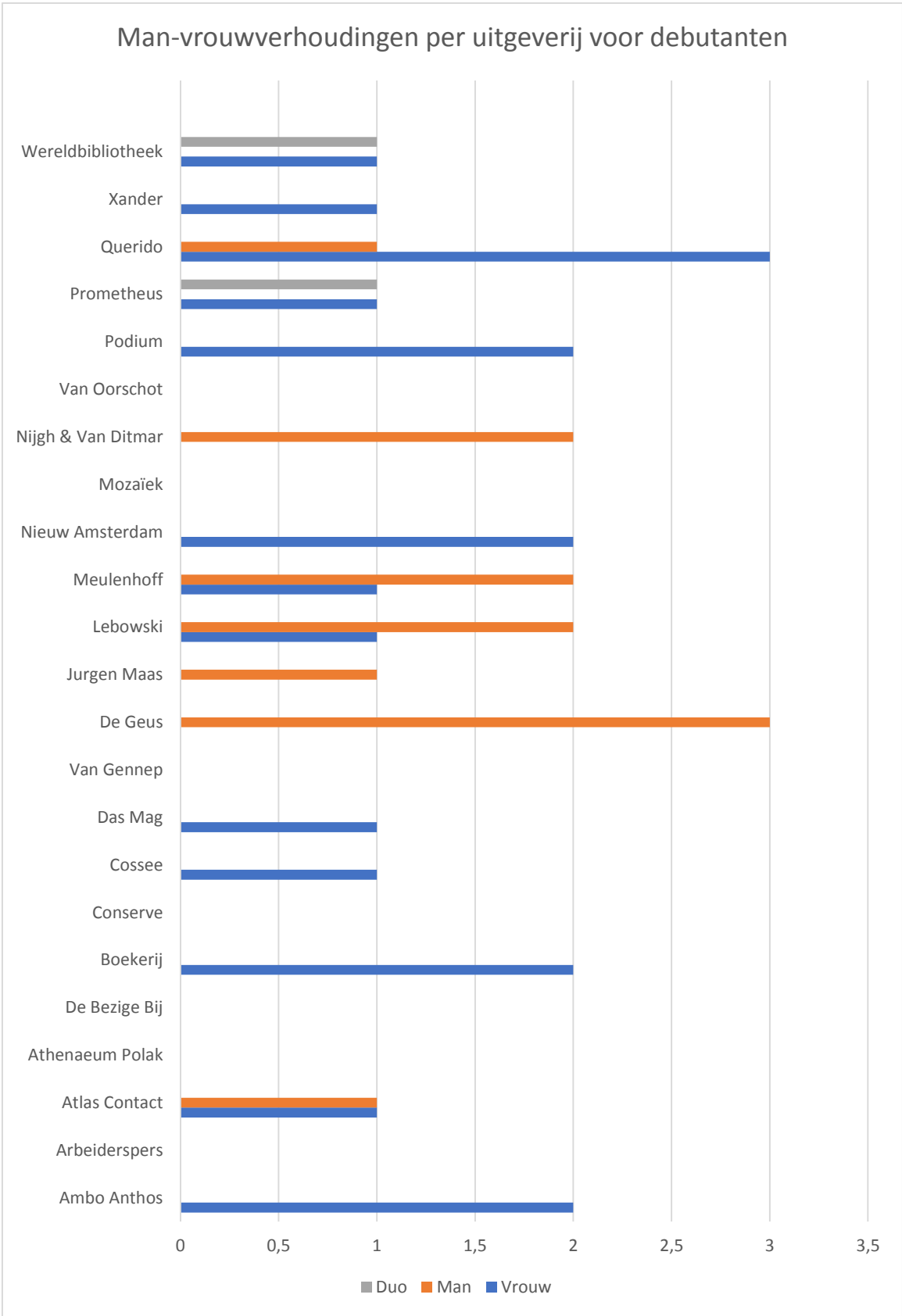
Hoeveel debutanten zijn er in 2015 uitgegeven en hoeveel debutanten heeft elke uitgeverij afzonderlijk uitgegeven?

In 2015 zijn vierendertig debutanten uitgegeven. Zij vertegenwoordigen met vierendertig nieuwe titels dus 19,5% van het totaal van 174 aantal nieuwe prozaititels en verhalenbundels. Uitgeverij Querido heeft de meeste debutanten uitgegeven, namelijk vier en wordt gevolgd door Uitgeverij De Geus, Lebowski en Meulenhoff die ieder drie debutanten hebben uitgegeven. Daarnaast is er ook een aantal uitgeverijen dat geen enkele debutant heeft uitgegeven zoals Uitgeverij De Bezige Bij, Athenaeum-Polak, Conserve, Van Gennep en Van Oorschot. Het is opvallend dat Uitgeverij De Bezige Bij met achtentwintig nieuwe prozaititels of verhalenbundels geen enkele debutant heeft uitgegeven. De overige uitgeverijen hebben één of twee debutanten uitgegeven; Uitgeverij Atlas Contact, Boekeriej, Das Mag, Arbeiderspers, Cossee, Jurgen Maas, Nieuw Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar, Podium, Prometheus, Xander en Wereldbibliotheek.

Hoeveel debutanten waren man, en hoeveel vrouw en hoe zijn deze verhoudingen bij elke uitgeverij afzonderlijk?

Van de in totaal vierendertig debutanten waren er negentien vrouwen en dertien mannen. Daarnaast debuteerden nog twee schrijversduo's. De vrouwen vertegenwoordigen 55,9% van de debutanten, de mannen 38,2% en de schrijversduo's 5,9%. Opvallend hierbij is dat vrouwen meer dan de helft van de debutanten vertegenwoordigen terwijl vrouwen een minderheid vormen binnen het totaal aantal nieuwe prozaititels en verhalenbundels (40,5%).

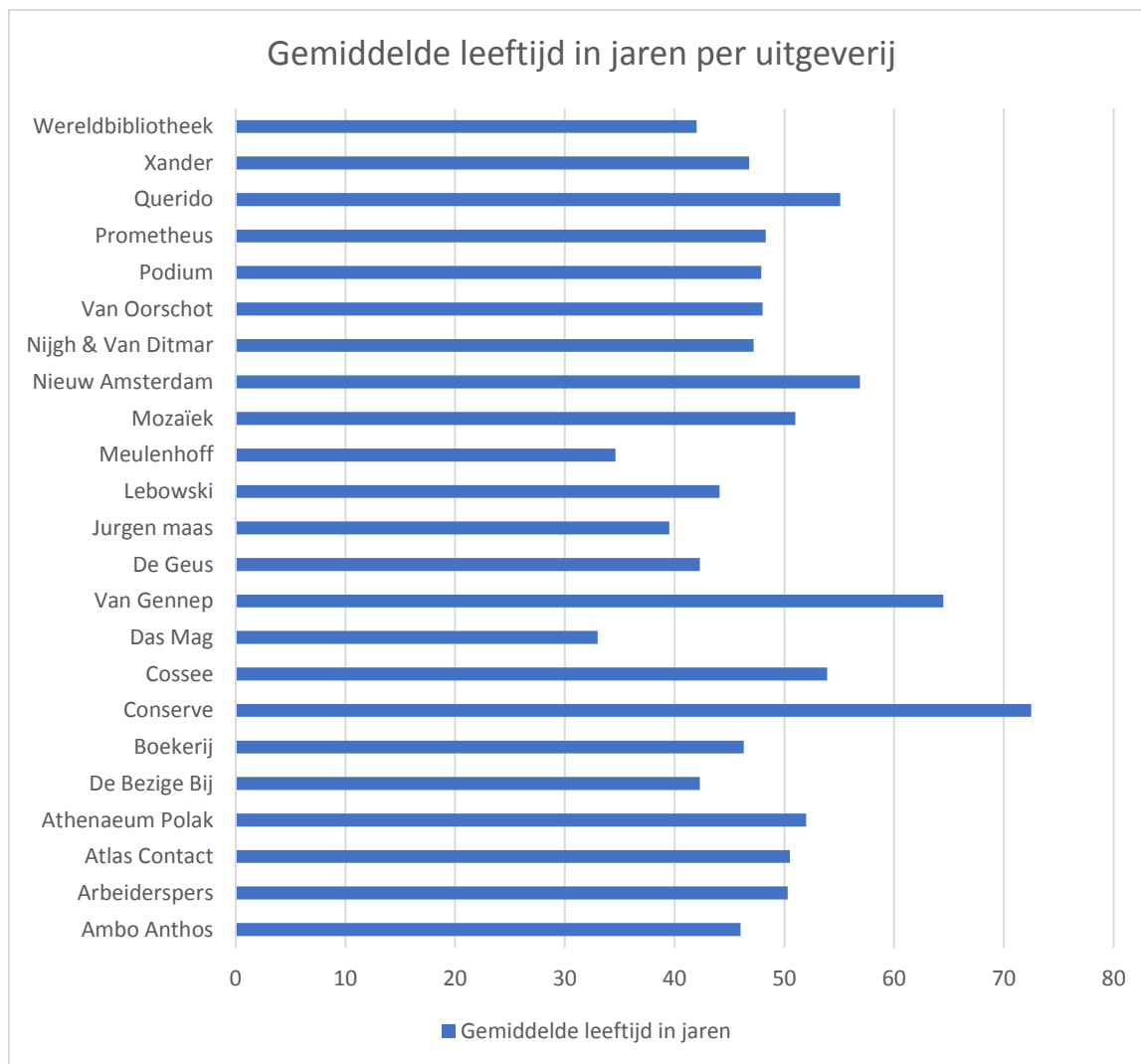
In onderstaande staafdiagram staat een overzicht van de man-vrouwverhoudingen bij debutanten. Voor elke uitgeverij afzonderlijk zijn de man-vrouwverhoudingen uiteengezet. Voor uitgeverijen die geen debutanten hebben uitgegeven, is niks ingevuld. Ze zijn wel opgenomen in de staafdiagram om zo een compleet en overzichtelijk beeld te kunnen schetsen van het aantal debutanten per uitgeverij.

Zoals uit bovenstaande staafdiagram blijkt, heeft een aantal uitgeverijen alleen vrouwelijke debutanten uitgegeven; Boekerij twee, Das Mag één, Ambo Anthos twee, Nieuw Amsterdam twee, Podium twee en Xander één vrouw. Een aantal uitgeverijen heeft alleen mannelijke debutanten uitgegeven; De Arbeiderspers één, De Geus drie, Jurgen Maas één en Nijgh & Van Ditmar één man, maar zij vormen hierin een minderheid ten opzichte van de vrouwen. Daarnaast is nog een aantal uitgeverijen die zowel mannelijke als vrouwelijke debutanten uitgegeven hebben; Atlas Contact één man en één vrouw, Lebowski twee mannen en één vrouw, Meulenhoff twee mannen en één vrouw, Prometheus één vrouw en één duo (man en vrouw), Querido drie vrouwen en één man en Wereldbibliotheek één vrouw en één duo (man en vrouw). Ook hier moet bij opgemerkt worden dat het om een dwarsdoorsnede van 2015 gaat en dat man-vrouwverhoudingen bij debutanten kunnen fluctueren.

Wat is de gemiddelde leeftijd van de gepubliceerde auteurs en wat is de gemiddelde leeftijd per uitgeverij?

Van vier auteurs is niet vast te stellen welke leeftijd zij hebben. Dit is zowel niet te achterhalen in Picarta als op zoekmachines als Google. Deze vier auteurs zijn dan ook niet meegenomen bij het uitrekenen van de gemiddelde leeftijd van een gepubliceerde auteur. In plaats van 174 nieuwe titels van auteurs, zijn er voor deze telling 170 meegenomen, elke titel is immers verbonden aan een auteur.

De gemiddelde leeftijd van een auteur is 50,7 jaar. Zoals in de staafdiagram te zien is, zitten de meeste uitgeverijen rond een gemiddelde leeftijd van vijftig jaar maar een aantal uitgeverijen wijkt daar vanaf. Conserve heeft een gemiddelde leeftijd van 72,5 en zit daarmee ver boven de gemiddelde leeftijd, De Bezige Bij heeft een gemiddelde leeftijd van bijna 59 jaar (58,6), bij Van Gennep is de gemiddelde leeftijd 64,5, Cossee bijna vierenvijftig (53,9), Nieuw Amsterdam zevenenvijftig jaar en Querido heeft een gemiddelde leeftijd van vijfenvijftig jaar. Daarnaast zijn er ook uitgeverijen die onder de gemiddelde leeftijd zitten. Das Mag heeft een gemiddelde leeftijd van drieëndertig jaar, Meulenhoff van bijna vijfendertig jaar (34,8), De Geus 42,3, Boekerij 39,7, Jurgen Maas 39,5, Lebowski 44,1 en Wereldbibliotheek heeft een gemiddelde leeftijd van tweeënveertig jaar.

Wat is de gemiddelde leeftijd van een debutant en wat is de gemiddelde leeftijd van een debutant per uitgeverij?

Van drie van de vierendertig debutanten is de leeftijd onbekend. De leeftijd was niet bekend bij Picarta en ook niet te achterhalen bij de uitgeverij of via Google. Deze drie debutanten zijn dan ook niet meegenomen in de berekening van de gemiddelde leeftijd.

Debutanten hebben gemiddeld een leeftijd van 39,1. Opvallend is dat de gemiddelde leeftijd van een debutant maar 6,4 jaar onder de gemiddelde leeftijd van alle auteurs tezamen zit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat schrijvers niet meteen op jonge leeftijd beginnen met schrijven en publiceren. Eén debutant is met de leeftijd van negenenvijftig jaar nog gedebuteerd. Een man is gemiddeld 38,3 jaar als hij debuteert, een vrouw bijna veertig jaar (39,8). Mannen zijn dus bijna twee jaar jonger als zij debuterend, het verschil in leeftijd is echter niet groot om van echte verschillen in gender te kunnen spreken. Mannen en vrouwen gaan nagenoeg gelijk op.

De twee debuterende duo's hebben echter een veel hogere leeftijd; gemiddeld achtenvijftig jaar. Deze duo's bestaan uit schrijvers die zelf al carrière als schrijver gemaakt hebben. Het is daarom logisch dat de leeftijd van de duo's hoger uitvalt. Duo één bestaat uit Wiljan van den Akker, hoogleraar Moderne Nederlandse Letterkunde ⁴¹, en Esther Jansma, archeoloog, dichteres en prozaschrijfster.⁴² Van den Akker en Jansma publiceren onder de naam Julian Winter. Duo twee bestaat uit Martin Michael Driessen, auteur en regisseur en winnaar van de ECI literatuurprijs 2016, ⁴³ en Liesbeth Lagemaat, poëzie- en prozaschrijfster.⁴⁴ Driessen en Lagemaat publiceren onder de naam Eva Wanjek.

Wat is de gemiddelde leeftijd van een man en vrouw die gepubliceerd is en wat is de gemiddelde leeftijd van een man en vrouw per uitgeverij?

De gemiddelde leeftijd van een man die gepubliceerd is, is 52,6 jaar. Een man zit daarmee boven de gemiddelde leeftijd van alle auteurs samen (50,7 jaar). De gemiddelde leeftijd van een vrouw die gepubliceerd is, is 46,7 jaar. De gemiddelde leeftijd ligt dus bijna zes jaar onder de gemiddelde leeftijd van een man. Opvallend is dat debuterende vrouwen een hogere leeftijd hebben (39,8) dan mannen (38,3) en dus het omgekeerde aan de hand is. Vrouwen debuterend op latere leeftijd dan mannen, maar naarmate de schijfcarrière vordert, zijn ze gemiddeld jonger dan mannen als ze gepubliceerd worden. Dit kan wijzen op een nieuwe ontwikkeling binnen de literaire productie.

Een aantal uitgeverijen wijkt sterk af van deze gemiddelde leeftijd, zoals in onderstaande staafdiagram duidelijk wordt.

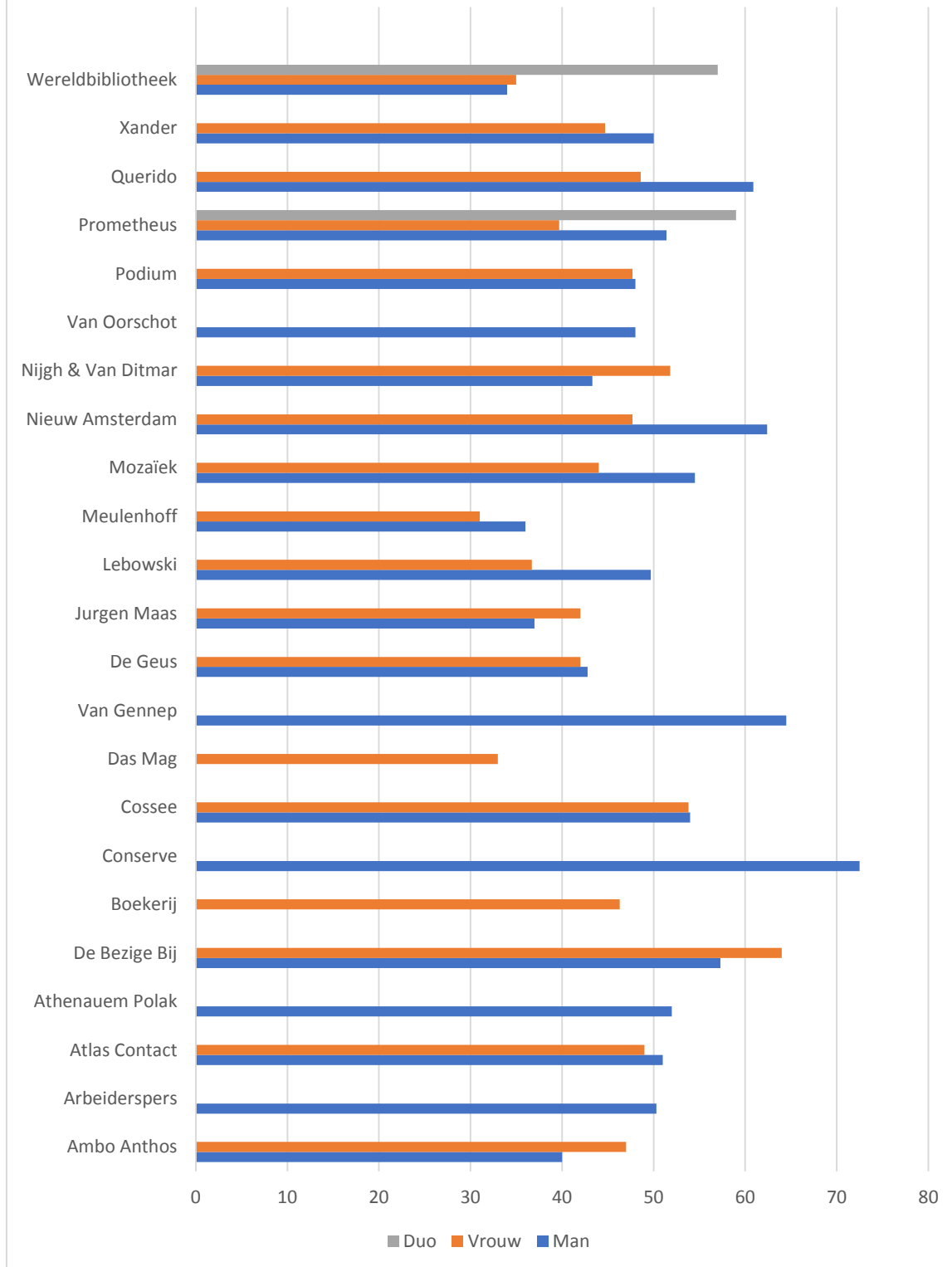
⁴¹ <http://uitgeverijprometheus.nl/auteurs/wiljan-van-den-akker.html>

⁴² Van Bork 2006 p.o.

⁴³ <http://martinmichaeldriessen.com/boeken/>

⁴⁴ <http://www.wereldbibliotheek.nl/fonds/showauteur.php?auteur=150>

Leeftijd man/vrouw in jaren

Uitgeverij Boekerij en Das Mag hebben geen mannen uitgegeven. Hier is geen gemiddelde leeftijd ingevuld om de uitgeverijen wel in het overzicht te betrekken.

Sommige uitgeverijen zitten beneden de gemiddelde leeftijd van een man; Uitgeverij Ambo Anthos heeft een gemiddelde leeftijd van veertig jaar, De Geus 42,8 jaar, Jurgen Maas zevenendertig, Meulenhoff zesendertig, Nijgh & Van Ditmar 43,3 jaar en Wereldbibliotheek vierendertig jaar.

Een aantal uitgeverijen zit boven de gemiddelde leeftijd van een man. Uitgeverij Conserve zit hier een stuk boven. De gemiddelde leeftijd is daar 72,5 jaar. Ook Uitgeverij De Bezige Bij zit boven de gemiddelde leeftijd met 57,3 jaar, Van Gennep 64,5 jaar, Nieuw Amsterdam 62,4 jaar en Querido 60,9 jaar. De overige uitgeverijen zitten rond de gemiddelde leeftijd van 52,6 jaar.

Uitgeverij De Arbeiderspers, Athenaeum Polak, Van Gennep en Van Oorschot hebben geen vrouwen uitgegeven. Om de uitgeverijen wel in het overzicht te betrekken, is hier geen gemiddelde leeftijd ingevuld.

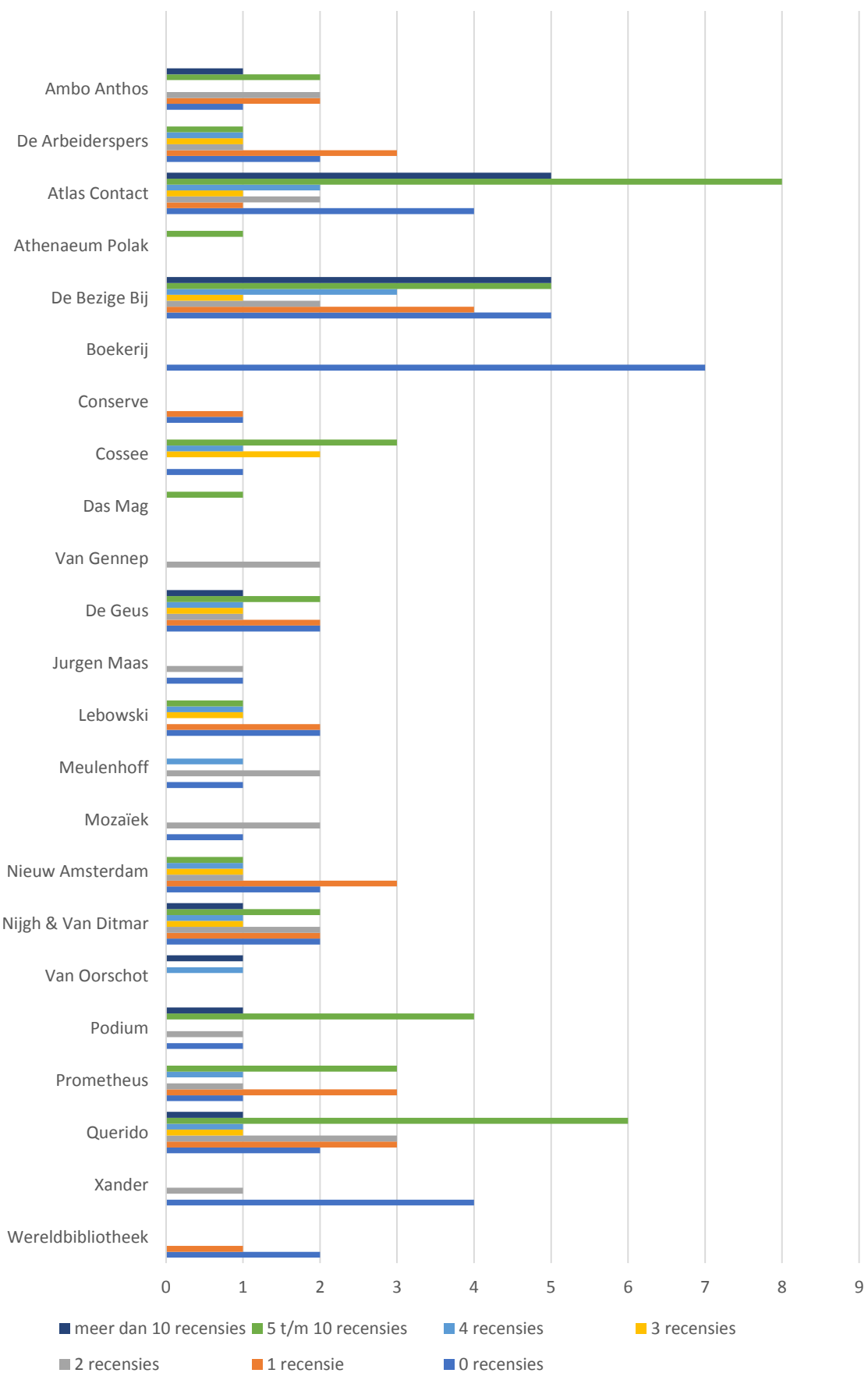
Een aantal uitgeverijen wijkt sterk af van deze gemiddelde leeftijd. Sommige uitgeverijen zitten onder de gemiddelde leeftijd; Uitgeverij Prometheus zit ver beneden de gemiddelde leeftijd van 47,4 jaar. De gemiddelde leeftijd is daar 39,7 jaar. Uitgeverij Das Mag heeft een gemiddelde leeftijd van drieëndertig jaar, De Geus van tweeënveertig jaar net als Jurgen Maas, Lebowski 36,7 jaar, Meulenhoff 31 jaar en Wereldbibliotheek vijfendertig jaar. Uitgeverij Boekerij zit rond de gemiddelde leeftijd, zij hebben een gemiddelde leeftijd van 46,3 jaar.

Een aantal uitgeverijen zit boven de gemiddelde leeftijd. Bij Uitgeverij Cossee is de gemiddelde leeftijd hoger met 53,8 jaar, De Bezige Bij heeft een gemiddelde leeftijd van vierenzestig jaar en Nijgh & Van Ditmar 51,8 jaar.

Hoeveel recensies hebben mannelijke en vrouwelijke auteurs gekregen?

Op de site Literom is per auteur gekeken hoeveel recensies de auteur ontvangen heeft. In totaal hebben 132 auteurs een recensie gekregen. Aan 42 auteurs heeft geen enkele recensent aandacht besteed. 28 Auteurs hebben één recensie ontvangen, 24 auteurs hebben twee recensies ontvangen, 10 auteurs hebben drie recensies ontvangen en 15 auteurs hebben vier recensies ontvangen. Daarnaast is er nog een middenmoot, de meeste auteurs hebben tussen de 5 en 10 recensies ontvangen, namelijk 39 auteurs. Een aantal auteurs heeft meer dan tien recensies ontvangen, namelijk 16 auteurs.

Aantal recensies per auteur per uitgeverij

Bovenstaande staafdiagram laat het aantal recensies zien dat een auteur gekregen heeft. De meeste auteurs, negenendertig, hebben tussen de 5 en 10 recensies ontvangen, gevolgd door de groep, achtentwintig auteurs, die 1 recensie heeft ontvangen en gevolgd door de groep van vierentwintig auteurs die 2 recensies hebben ontvangen.

Opvallend is dat de auteurs die uitgegeven zijn bij Uitgeverij Boekerij alle zeven geen enkele recensies hebben mogen ontvangen. Bij Uitgeverij Xander hebben drie van de vier auteurs ook geen recensie gekregen en bij Uitgeverij Wereldbibliotheek hebben twee van de drie auteurs geen recensie mogen ontvangen.

Als de mannen en vrouwen opgesplitst worden om zo de verhoudingen tussen mannen en vrouwen te kunnen zien, dan zijn de volgende resultaten zichtbaar. Mannen vormen een groep van 103 auteurs. 22 Van hen heeft geen enkele recensie mogen ontvangen. Dit staat gelijk aan 21,4%. 18 Mannen hebben één recensie ontvangen, 13 hebben twee recensies ontvangen, 5 hebben drie recensies ontvangen, 9 hebben vier recensies ontvangen, 24 hebben tussen de vijf en tien recensies ontvangen en 12 hebben er meer dan tien ontvangen.

Voor de vrouwen gelden de volgende resultaten. Zij vormen een groep van 69 auteurs. 19 Vrouwen hebben geen recensie mogen ontvangen. Dit staat gelijk aan 27,4%. 9 Vrouwen hebben één recensie ontvangen, 11 hebben twee recensies ontvangen, 5 vrouwen hebben drie recensies ontvangen, 5 hebben er vier ontvangen, 16 vrouwen hebben tussen de vijf en tien recensies ontvangen en 4 vrouwen hebben meer dan tien recensies ontvangen. In onderstaande tabel zijn de verhoudingen tussen mannen en vrouwen tegen elkaar afgezet om zo de verschillen eenvoudig te kunnen zien. Dit komt voornamelijk naar voren uit de relatieve cijfers. Hieruit is goed te zien dat vrouwen minder vaak gerecenseerd worden dan mannen.

Aantal recensies	Man	Vrouw
0	22 of 21,4%	19 of 27,5%
1	18 of 17,5%	9 of 13,1%
2	13 of 12,6%	11 of 15,9%
3	5 of 4,9%	5 of 7,3%
4	9 of 8,7%	5 of 7,3%
5-10	24 of 23,3%	16 of 23,1%
10 of meer	12 of 11,6%	4 of 5,8%

Vrouwen krijgen dus vaker geen recensie dan mannen, maar mannen krijgen vaker maar één recensie dan vrouwen. Voor het aantal van twee, drie en vier recensie wijken de mannen en vrouwen niet veel van

elkaar af en bij vijf tot tien recensies zijn de verschillen minimaal. Als het gaat om het krijgen van tien of meer recensies, dan ontvangen mannen bijna twee keer zo vaak meer dan tien recensies dan vrouwen.

Hoeveel recensies hebben debutanten gekregen?

Van de 32 debutanten hebben acht auteurs geen recensie ontvangen. Negen hebben één recensie ontvangen, vier hebben er twee ontvangen, drie hebben er drie ontvangen, één heeft er vier ontvangen, vijf hebben tussen de vijf en tien recensies ontvangen en één heeft er meer dan tien ontvangen.

De debutanten van Uitgeverij Boekerij hebben beiden geen recensie ontvangen, net als de debutant van Uitgeverij Xander en Jurgen Maas. Bij de overige uitgeverijen hebben de debutanten allen een of meer recensies ontvangen. In onderstaande tabel zijn de mannen en vrouwen tegen elkaar afgezet om zo de verhoudingen zichtbaar te kunnen maken.

Aantal recensies	Man	Vrouw
0	2 of 15,4%	6 of 31,6%
1	4 of 30,7%	5 of 26,3%
2	3 of 23,1%	2 of 10,5%
3	2 of 15,4%	1 of 5,3%
4	1 of 7,7%	0 of 0%
5-10	1 of 7,7%	4 of 21%
Meer dan 10	0 of 0%	1 of 5,3%

Aan vrouwelijke debutanten wordt vaker geen aandacht besteed door recensenten dan aan mannelijke debutanten, maar vrouwen krijgen wel vaker tussen de vijf en tien recensies dan mannen.

Deel 2: enquête en sociaalwetenschappelijk onderzoek

Het tweede deel van het onderzoek behelst een poging tot het verklaren van de resultaten. Dit zal gedaan worden aan de hand van een enquête die voorgelegd wordt aan de debutanten van het onderzoek. Hierin worden vragen gesteld naar aanleiding van de resultaten. De vragen die de resultaten van het kwantitatieve deel oproepen zijn

- Waarom zijn er in 2015 meer mannen dan vrouwen uitgegeven?
- Waarom zijn er in 2015 meer vrouwelijke debutanten dan mannelijke uitgegeven?
- Waarom zijn vrouwen bij de gemiddelde leeftijd van alle auteurs jonger dan mannen als ze gepubliceerd worden, terwijl vrouwelijke debutanten ouder zijn dan mannelijke debutanten?
- Waarom krijgen vrouwen minder recensies dan mannen?

Respondenten

De respondenten van de enquête zijn de debutanten uit het jaar 2015. Dit zijn in totaal vierendertig respondenten. Er is voor deze groep gekozen naar aanleiding van de resultaten. Er hebben meer vrouwen gedebuteerd dan mannen terwijl vrouwen een minderheid vormen binnen het totaal aantal auteurs. Bovendien zijn vrouwen ouder dan mannen als ze debuteren maar jonger dan mannen als naar de gemiddelde leeftijd van mannen en vrouwen van alle auteurs gekeken wordt.

Aan de respondenten worden een aantal algemene vragen voorgelegd over het geslacht en leeftijd. Hierdoor kunnen de respondenten in groepen verdeeld worden; denken mannen anders over hun debuut dan vrouwen? Denken auteurs die op latere leeftijd gedebuteerd zijn anders dan jongere debutanten?

Materiaal

Er zal gebruik gemaakt worden van een enquête die verstuurd zal worden per mail in een Wordfile. Zo kan de respondent eenvoudig de enquête invullen. In de Wordfile is na iedere vraag ruimte overgelaten zodat de respondent op- of aanmerkingen kan plaatsen of een toelichting op het antwoord kan geven.

Procedure

De respondenten zullen per mail benaderd worden met de vraag of zij de bijgevoegde enquête in willen vullen. De enquête zal individueel afgenomen worden. Aan het begin zal een korte uitleg gegeven worden waarom de enquête gehouden wordt. Hierbij wordt niet vermeld wat de precieze aanleiding is, maar dat de resultaten uit het onderzoek vragen op hebben geroepen en dat die middels een enquête getracht beantwoord te worden. Er wordt niet specifiek vermeld waar het over gaat omdat de respondent anders

gaat nadenken over het onderwerp of sociaal wenselijke antwoorden invult, het is juist de bedoeling dat de respondent antwoord wat er in hem/haar opkomt.

De vragen die gesteld zijn, hebben niet allemaal betrekking op man-vrouwverhoudingen en de leeftijd van de debutanten. Daarmee zou het voor de respondent te achterhalen zijn waar de enquête over gaat. Er zijn ook vragen gesteld over de promotie, receptie en nominatie en/of het winnen van literaire prijzen. Hiermee kan ook onderzocht worden wat de debutant zelf en de uitgeverij heeft gedaan aan de debuutroman. Vervolgens kan hier dan weer gekeken worden of leeftijd en geslacht hierbij een rol spelen.

De respondenten krijgen een aantal stellingen en open vragen. Bij de stellingen is gebruik gemaakt van een zevenpuntschaal met extreme uiteinden. Respondenten zijn niet snel geneigd de uiteinden van een schaal te gebruiken. Door een zevenpuntschaal te hanteren, kan wel de gehele schaal gebruikt worden, alleen de extreme uiteinden (helemaal mee oneens of helemaal mee eens) vallen dan af. Een voorbeeld van een stelling met zevenpuntschaal is

Stelling									
Geslacht speelt geen rol bij de productie (bv. Selectieproces uitgeverij/contracteren schrijvers) van een debuutroman									
Helemaal mee oneens	1	2	3	4	5	6	7	helemaal mee eens	

Daarnaast is er onder elke stelling ruimte vrijgelaten zodat de respondent zijn of haar antwoord kan toelichten.

Bijlage 1 bevat de enquête zoals deze in eerste instantie opgesteld is. De enquête is daarna als pilot voorgelegd aan een studiegenoot en een adviseur klantenservice particulieren bij een bank. Aan hen is gevraagd of ze wilden kijken naar de vragen, de opbouw en helderheid van de enquête. Hun feedback is verwerkt in een nieuwe enquête (zie bijlage 2). Daarna is de enquête voorgelegd aan twee schrijvers die inmiddels al een schrijverscarrière hebben opgebouwd. Een van hen gaf de feedback dat de begrippen ‘productie’ ‘publicatie’ en ‘receptie’ enige uitleg zouden behoeven. Na overleg met een studiegenoot is ervoor gekozen om er een voorbeeld bij te zetten wat bedoeld wordt met de begrippen. Voor productie is het voorbeeld ‘selectieproces uitgeverij/ contracteren schrijvers’ erbij gezet, publicatie ‘hoe is de roman op de markt gebracht/promotie/materiaal’ en publiciteit ‘recensies/ ontvangst publiek’.

Dezelfde persoon gaf aan dat de vraag of iemand genomineerd is geweest voor een prijs of een prijs gewonnen heeft, wellicht geen leuke vraag is om te beantwoorden indien de auteur niet genomineerd is geweest of de prijs niet gewonnen heeft. Dit is inderdaad het geval, maar omdat het een objectieve vraag is (er wordt niets mee geïnsinueerd) en omdat genomineerd zijn voor/het winnen van prijzen een

deel vormt van de receptie van romans, is besloten de vraag in de enquête te behouden. Daarnaast vormen het twee meerkeuzevragen op het geheel van vierentwintig vragen, het is dus maar een klein onderdeel van de enquête.

Bij de vraag of de roman recensies heeft ontvangen is de optie 'signalementen' en 'interviews' toegevoegd aan de hand van de feedback. Signalementen en interviews genereren ook bekendheid en zijn dus ook een vorm van publiciteit. Dit heeft geleid tot de definitieve enquête, zie bijlage 3.

Resultaten enquête en verklaringen

Van de tweëndertig debutanten hebben er tien de enquête ingevuld, vier mannen en zes vrouwen. De helft van de debutanten gaf aan al eerder in een ander genre gedebuteerd te zijn, zoals toneel, poëzie en non-fictie. De stellingen zijn alle bevraagd op een zevenpuntschaal waarbij 1 ‘helemaal mee oneens’ is en 7 ‘helemaal mee eens.’

Op de vraag of de debutant tevreden is over de uitgave van de debuutroman is de gemiddelde waarde 5,7 toegekend. Mannen zijn meer tevreden over de uitgave van hun debuut dan vrouwen. Bij mannen is de gemiddelde waarde 6 en bij vrouwen 5,5. De toelichtingen die hierbij gegeven zijn, is dat de debutant meer verwacht had van de uitgever omtrent de promotie van de roman (vrouw). Iemand anders geeft juist de toelichting dat er een zeer goede begeleiding was vanuit de uitgeverij (man).

Op de vraag of geslacht een rol speelt bij de productie van een roman is de gemiddelde waarde 5,8 toegekend. Ook hier zijn de mannen positiever dan de vrouwen; 6,5 om 5,3. Een vrouw geeft aan dat geslacht bij haar uitgeverij geen rol speelt, maar dat dit wel een rol speelt bij andere uitgeverijen. Een man geeft juist aan dat hij een redacteur kent die het liefste jonge, knappe schrijfsters acquireert. Een andere man gaf aan dat geslacht niet echt een rol speelt maar dat het voor redacteurs van bijvoorbeeld tv-programma's vooral belangrijk is dat je een vlotte babbel hebt.

Vraag 6 was de vraag of geslacht een rol speelt bij de publicatie van een roman. Hier komt een gemiddelde waarde van 5,3 uit. Mannen geven een gemiddelde waarde van 5,5 en vrouwen van 5,2. Een respondent, een man, heeft hierbij een toelichting gegeven. Hij denkt dat het verkopen van een vrouwelijke auteur een andere aanpak vereist dan het verkopen van een mannelijke auteur. De verklaring hiervoor zou zijn dat het publiek onbewuste voorkeuren heeft.

Op de volgende vraag of geslacht een rol speelt bij de publiciteit rond een debuutroman is de gemiddelde waarde 4,4. Mannen geven gemiddeld een waarde van 4,8 en vrouwen geven een gemiddelde waarde van 3,7. Een man geeft de toelichting dat ‘er mensen schijnen te zijn’ die eerder geneigd zijn auteurs van een bepaald geslacht te lezen. Maar hij merkt op dat in het literaire journaal een lichte voorkeur uitgaat naar vrouwelijke auteurs. Uit bovenstaande blijkt dat bij het productieproces geslacht niet echt een rol speelt, bij de publicatie wordt de rol van het geslacht al iets groter en bij de publiciteit is de rol van het geslacht nog iets groter. Vrouwen geven op de stellingen omtrent het geslacht lagere waarden dan mannen. Vrouwen zijn dus van mening dat geslacht een wat grotere rol speelt dan mannen.

Op de vraag of mannelijke debutanten makkelijker hun weg vinden dan vrouwelijke debutanten wordt beantwoord met een gemiddelde waarde van 2,2. De respondenten zijn het duidelijk oneens met deze stelling. Mannen zijn het sterk oneens met deze stelling en geven een gemiddelde waarde van 1,3, vrouwen zijn het wat meer eens met de stelling maar vinden wel dat mannen niet makkelijker hun weg vinden als debutant. Zij geven een gemiddelde waarde van 2,4. Een toelichting die hierbij gegeven werd

door een man is dat hij vindt dat het parcours anders is, vrouwen worden anders gewaardeerd; mannen worden sneller ernstig genomen als auteur maar hij merkt ook dat (jonge) vrouwen commercieel beter scoren.

Een ander aspect dat bevestigd is in de enquête is leeftijd. Hierbij waren de stellingen vergelijkbaar met de stellingen over geslacht; leeftijd speelt geen rol bij de productie, publicatie en publiciteit van een debuutroman. Deze stellingen zijn wederom op een zevenpuntschaal bevestigd waarbij 1 'helemaal mee oneens' is en 7 'helemaal mee eens.' De eerste stelling dat geslacht geen rol speelt bij de productie is beantwoord met een waarde van 4,7. Vrouwen geven een gemiddelde waarde van 4,7 en mannen van 4,8. De waarden liggen hier dus dicht bij elkaar. De toelichtingen die gegeven zijn, zijn dat de markt niet echt ingesteld is op oudere debutanten (vrouw). Twee mannen gaven de volgende verklaringen; onervarenheid speelt wel degelijk een rol en dat is aan leeftijd te koppelen. Een bepaalde mate van zelfverzekerdheid en volharding is nodig om tot een eindresultaat te komen waar je zelf volledig achter staat. Een jonge(re) schrijver is volgens de man eerder geneigd zich te laten sturen dan een oudere. De andere verklaring is dat leeftijd geen rol speelt maar de leefsituatie (het hebben van een partner, kinderen, werk etc.) wel een rol speelt.

De volgende stelling of leeftijd een rol speelt bij de publicatie van een debuutroman is beantwoord met een waarde van 4,4. Mannen beantwoorden de stelling met een waarde van 4,8 en vrouwen met 4,2. Een man heeft een toelichting gegeven. Hij denkt dat jongeren debutanten een lichte voorkeur genieten omdat zij makkelijker 'te verkopen/sexy te maken zijn' aan/voor het publiek.

Op de stelling leeftijd speelt geen rol rondom de publiciteit van een roman is met een gemiddelde waarde van 3,9 geantwoord. Mannen beantwoorden de stelling gemiddeld met een 3,8 en vrouwen met een 4. Een man gaf de toelichting dat elke unieke eigenschap een rol speelt en zo dus ook leeftijd.

Naast de vragen of geslacht en leeftijd een rol spelen bij de productie, publicatie en publiciteit is er ook gevraagd naar de receptie van de debuutromans. Op de vraag of de debutant recensies heeft ontvangen voor zijn/haar debuutroman, hebben negen van de tien debutanten 'ja' geantwoord. Eén vrouw heeft aangegeven geen enkele recensie te hebben ontvangen. Maar op de volgende vraag 'In welk medium heeft u een recensie ontvangen' geeft ze aan een interview te hebben gehad, maar geen recensies in dag- en weekbladen, literatuurwebsites en dergelijke te hebben ontvangen. De andere negen debutanten geven allemaal aan recensies te hebben ontvangen. De media waarin de meeste debutanten recensies hebben ontvangen, zijn dag- en weekbladen, literatuurwebsites en interviews, gevolgd door sites als bol.com, lezersblogs en social media. Eén persoon heeft aangegeven een signalement te hebben ontvangen. Daarnaast is er gevraagd of de debutanten tevreden zijn over de hoeveelheid, het oordeel en de kwaliteit van de recensies die zij hebben gekregen. Dit is wederom in stellingvorm, "ik ben tevreden over de hoeveelheid recensies die mijn debuutroman heeft gekregen", bevestigd op een zevenpuntschaal waarbij 1

‘helemaal mee oneens’ is en 7 ‘helemaal mee eens.’ Bij de stelling over de hoeveelheid is een gemiddelde waarde van 3,8 toegekend. Mannen zijn minder tevreden met de hoeveelheid recensies die zij hebben ontvangen dan vrouwen. Zij geven een waarde van 2 op de stelling, vrouwen geven een 5 en zijn dus redelijk tevreden. Een man geeft in de toelichting aan dat je geluk moet hebben om in de toonaangevende media een recensie te mogen ontvangen.

Bij de stelling of de debutant tevreden is over het oordeel is een gemiddelde van 5,6 toegekend. Mannen zijn minder tevreden over het oordeel dan vrouwen; mannen geven een 5 voor de stelling en vrouwen een 5,8. Een vrouw gaf in de toelichting aan dat elk oordeel van een lezer persoonlijk is en dat ongeacht of dit oordeel positief of negatief is, je daar als schrijver alleen maar tevreden over kunt zijn. Elk oordeel van een lezer is waardevol. Een man gaf aan dat hij erg tevreden is over het oordeel van de recensies omdat zijn debuut positief beoordeeld is. Het oordeel dat je krijgt zou dan van invloed zijn op hoe tevreden je bent over de recensies.

Bij de stelling of de debutant tevreden is over de kwaliteit van de recensies is een gemiddelde van 4,7 toegekend. Ook hier zijn de mannen minder tevreden dan de vrouwen. De mannen geven een gemiddelde waarde van 4,3 en de vrouwen een gemiddelde waarde van 5. Helaas zijn er geen toelichtingen gegeven waarom de debutant wel of niet tevreden is over de kwaliteit.

Naast receptie in de vorm van recensies is er ook gekeken naar de receptie in de vorm van nominaties en het winnen van literaire prijzen. De helft van de debutanten gaf aan met hun debuutroman genomineerd te zijn geweest voor een literaire prijs. Eén debutant heeft de literaire prijs ook daadwerkelijk gewonnen. De prijzen waarvoor debutanten genomineerd waren zijn: Longlist Hebban Debuutprijs, (longlist) ANV-debutantenprijs, De Schaduwprijs (Gouden Strop), Bronzen Uil en Hebban debuut van de maand. De prijs die gewonnen is, is de auteursprijs van de ANV-debutantenprijs en is gewonnen door een vrouw. Drie vrouwen zijn genomineerd geweest voor een prijs, van wie uiteindelijk één de prijs gewonnen heeft. De andere drie vrouwen zijn niet genomineerd geweest voor een prijs. Van de vier mannen zijn er twee genomineerd geweest, de andere twee niet. Van de mannen heeft geen enkele debutant een prijs gewonnen.

Naast deze stellingen en meerkeuzevragen is ook een aantal open vragen gesteld. De eerste vraag is waarom de debutant op een bepaalde leeftijd gedebuteerd is en waarom niet eerder of later. De voornaamste reden die gegeven wordt, zowel door mannen als vrouwen, is dat het moment waarop ze debuteerde het juiste moment was. Op dat moment had de debutant bijvoorbeeld het vertrouwen in zichzelf om te debuten. Een andere reden die gegeven wordt is dat schrijven veel tijd kost en de debutant daar op dat moment de tijd voor had. Deze reden werd aangedragen door vrouwen van eind veertig. Op de

vraag hoe lang ze aan hun romandebuut hebben gewerkt, variëren de antwoorden van 11 maanden tot 17 jaar. De meesten debutanten geven een antwoord dat tussen de 1 en 3 jaar ligt.

Vijf van de tien debutanten gaf daarnaast aan meerdere uitgeverijen benaderd te hebben voor de uitgave van hun debuutroman. De meest genoemde uitgeverijen zijn Querido, De Geus, Atlas Contact en De Bezige Bij. Twee vrouwen en twee mannen hebben voor hun debuutroman ook andere uitgeverijen benaderd. Van één vrouw is niet vast te stellen of zij dit wel of niet gedaan heeft, zij heeft halverwege de enquête alleen nog 'xxxx' als antwoord ingevuld.

Op de vraag of zij zelf initiatieven hebben genomen ter promotie van hun debuutroman, antwoorden alle debutanten met 'ja'. De initiatieven zijn kleine tournees langs (onafhankelijke) boekhandels, het actief gebruiken van sociale media, het benaderen van lokale en regionale pers, boekpresentaties en lezingen. Op de vraag of de uitgeverij initiatieven heeft genomen ter promotie van de roman wordt door zes van de tien debutanten met 'ja' geantwoord (drie van de zes vrouwen en drie van de vier mannen), twee geven aan dat de uitgeverij weinig initiatieven heeft genomen (één van de zes vrouwen en één van de vier mannen) en één vrouw geeft aan dat de uitgeverij geen enkel initiatief heeft ondernomen ter promotie. Van één vrouw is het niet vast te stellen of de uitgeverij wel of geen initiatieven ter promotie van de debuutroman heeft ondernomen, zij heeft het antwoord 'xxxxx' ingevuld. Wat hierbij opvalt is dat de helft van de vrouwen aangeeft dat de uitgeverij initiatieven heeft genomen terwijl dit bij mannen driekwart is. Hierbij moet opgemerkt worden dat het van één vrouw onbekend is of de uitgeverij initiatieven heeft genomen en de groepen niet gelijk zijn aan elkaar. Zes vrouwen en vier mannen hebben deelgenomen.

Verklaringen: sociaalwetenschappelijk onderzoek.

Uit bovenstaande database blijkt dat minder vrouwen dan mannen uitgegeven zijn en uit de enquête blijkt dat mannen en vrouwen anders denken over de invloed van geslacht en leeftijd en anders denken over de receptie van hun debuutroman. Naar de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is een aantal onderzoeken verricht. Er is niet een bepaald werkgebied onderzocht, zoals vrouwen in het literaire veld, maar er is gekeken naar de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt in het algemeen. Hierbij is voornamelijk gekeken naar de arbeidsduur die vrouwen werken en welke verklaringen hiervoor gegeven kunnen worden.

In 2009 heeft Portegijs onderzoek gedaan naar het werken in deeltijd door vrouwen in Nederland.⁴⁵ De meeste vrouwen die in deeltijd werken zeggen daarvoor te hebben gekozen. Zij werken minder dan 35 uur per week zodat ze tijd vrij kunnen maken voor andere zaken; zorg voor kinderen, het huishouden en tijd voor zichzelf, hobby's en sociale contacten.⁴⁶ Deze extra vrije tijd weegt op tegen het feit dat deeltijdwerk minder inkomen oplevert. De reden dat vrouwen geen voltijdbaan kunnen vinden en daarom in deeltijd werken, komt veel minder voor. Dit speelt mee bij 7% van alle in deeltijdwerkende vrouwen en bij 16% van jonge vrouwen zonder kinderen. Bij vrouwen met jonge kinderen speelt vrijwel altijd mee dat zij zelf voor hun kinderen willen zorgen. Een andere reden die vrouwen aangeven is dat zij de zorg voor hun kinderen niet rondkrijgen als zij niet in deeltijd gaan werken. In alle levensfasen is het huishouden een belangrijke factor om in deeltijd te werken. Dit heeft zijn wortels in de traditionele taakverdeling en zie je ook terug in de verdeling van onbetaald werk; vrouwen geven aan dat de taakverdeling op een natuurlijke wijze tot stand gekomen is.⁴⁷ De afgelopen jaren is er een herwaardering gekomen voor de verzorging van kinderen door vrouwen; kinderen zouden het best verzorgd worden door een vrouw. Zowel mannen als vrouwen zijn deze mening toebedeeld.⁴⁸

Recentelijk is er door Merens et al ook onderzoek gedaan naar de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. De focus van dit onderzoek ligt op de eerste paar jaren dat vrouwen gaan werken; *De eerste treden op de arbeidsmarkt*. Hoewel vrouwen onder de 45 tegenwoordig gemiddeld een hoger opleidingsniveau hebben dan mannen, vertaalt deze onderwijsvoorsprong zich niet in een gunstiger positie op de arbeidsmarkt voor deze groep vrouwen. Het vermoeden bestaat bij Merens et al dat deze verschillen al in een vroeg stadium ontstaan. Daarom is er gekeken naar de positie en ervaringen van jonge mannen en vrouwen, 18 tot 35 jaar oud, op de arbeidsmarkt.⁴⁹ Vrouwelijke schoolverlaters werken vaker in deeltijd dan mannelijke schoolverlaters. Onder mbo'ers zijn de verschillen het grootste, daar werkt een kwart van

⁴⁵ Portegijs 2009 p. 5

⁴⁶ Portegijs 2009 p. 8

⁴⁷ Portegijs 2009 p. 10

⁴⁸ Portegijs 2009 p. 11

⁴⁹ Merens et al 2017 p. 5-6

de vrouwen fulltime en driekwart in middelgrote of grote deeltijdbanen.⁵⁰ Onder hbo- en universitair afgestudeerden zijn de verschillen tussen jonge mannen en vrouwen kleiner

Naarmate de leeftijd vordert, worden de verschillen tussen mannen en vrouwen groter. Mannen hebben vaker een baan dan vrouwen, sommige vrouwen zijn niet meer actief op de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn de verschillen in arbeidsduur groter naarmate de leeftijd vordert. Het hebben van kinderen speelt hierbij een rol.⁵¹

Een ander onderzoek naar de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is gedaan door Roeters in *Leren van verschillen. Opleidingsverschillen in de vrouwenemancipatie*. Zij heeft gekeken of het opleidingsniveau een rol speelt in de vrouwenemancipatie; zijn verschillen tussen man-vrouwverhoudingen groter onder lageropgeleiden dan onder hogeropgeleiden in het jaar 2014. De kloof tussen mannen en vrouwen is bij hogeropgeleiden kleiner dan bij lageropgeleiden. Hogeropgeleide vrouwen werken relatief vaak en lange uren per week omdat zij veel geld en tijd in hun opleiding hebben geïnvesteerd en hun opleiding ook willen gebruiken. Hoogopgeleide vrouwen werken minder vaak in deeltijd dan laagopgeleide vrouwen.

Daarnaast heeft Roeters ook gekeken naar verschillen in opvattingen over arbeid en zorg. Hoogopgeleide vrouwen vinden het zelf belangrijk om veel tijd te besteden aan betaald werk, middelbaar opgeleide vrouwen vinden dit minder belangrijk en laagopgeleide vrouwen vinden dit het minst belangrijk.⁵² Onder mannen is het verschil in denken per opleidingsverschil verwaarloosbaar.

Het beeld dat in bovengenoemde onderzoeken dus naar voren komt is dat vrouwen vaker in deeltijd werken en mannen over het algemeen in voltijd werken. Vrouwen vinden het belangrijk om de zorg voor kinderen en het huishouden op zich te nemen en maken daar tijd voor vrij door in deeltijd te gaan werken. Er is echter wel een verschil te zien tussen laag- en middelbaar opgeleide vrouwen en hoogopgeleide vrouwen; hoogopgeleide vrouwen vinden het belangrijker dan laag- en middelbaar opgeleide vrouwen om betaalde arbeid te verrichten.

⁵⁰ Merens et al 2017 p. 8

⁵¹ Merens et al 2017 p. 22

⁵² Roeters 2017 p. 15

Conclusie

Uit de geraadpleegde literatuur komt het beeld naar voren dat de positie van vrouwen anders en minder goed is dan die van mannen als zij gerecenseerd worden. De man-vrouwverhoudingen zouden scheef liggen. Dit gaf aanleiding om de man-vrouwverhouding anno 2015 in kaart te brengen. De vraag die getracht werd te beantwoorden, luidt als volgt: “Wat zijn de verhoudingen tussen vrouwen, mannen en debutanten binnen de literaire productie en receptie in dag- en weekbladen in Nederland?” Uit het eerste, kwantitatieve deel van het onderzoek is gebleken dat in 2015 174 nieuwe romans en verhalenbundels zijn gepubliceerd. Hiervan zijn er 103 door mannen geschreven en 69 door vrouwen. Daarnaast hebben nog twee duo’s een roman gepubliceerd. Vrouwen hebben dus minder gepubliceerd dan mannen. In 2015 hebben vierendertig auteurs hun debuut gemaakt. Opvallend is dat de man-vrouwverhoudingen onder debutanten anders liggen. Dertien mannen hebben hun debuut gemaakt om negentien vrouwen. Onder de debutanten vormen vrouwen dus de grootste groep terwijl ze een minderheid vormen in het totaal aan nieuwe titels.

Daarnaast is gekeken naar de leeftijd van mannen, vrouwen en debutanten. De gemiddelde leeftijd van alle auteurs samen is 50,7 jaar. Mannen hebben een gemiddelde leeftijd van 52,6 jaar en vrouwen van 46,7. Debutanten hebben een gemiddelde leeftijd van 39,1 jaar en zitten daarmee ruim tien jaar onder de gemiddelde leeftijd van alle auteurs samen. Een man is 38,3 jaar oud als hij debuteert en een vrouw 39,8. Opvallend hierbij is dat vrouwen ouder zijn dan mannen als zij debuteren, maar als er gekeken wordt naar alle auteurs samen, vrouwen jonger zijn dan mannen. Maar het leeftijdsverschil tussen mannelijke en vrouwelijke debutanten is verwaarloosbaar. Het verschil in positie van mannen en vrouwen in de literaire productie en receptie, moet dus niet gezocht worden in het verschil in leeftijd als zij debuteren.

Niet alleen is er gekeken naar de literaire productie, maar ook naar de literaire receptie. Hierbij is wederom onderscheid gemaakt tussen mannen, vrouwen en debutanten. Mannen krijgen vaker recensies dan vrouwen. Van de mannen hebben tweeëntwintig mannen geen recensie ontvangen (21,4%) en eenentachtig wel (78,6%). Van de vrouwen hebben negentien vrouwen geen recensie ontvangen (27,5%) en vijftig wel (72,5%). Onder de debutanten hebben negen debutanten geen recensie ontvangen en vierentwintig wel. Ook onder de debutanten zien we dit verschil terug. Van de mannen hebben twee debutanten geen recensie gekregen (15,4%) en van de vrouwen hebben er acht geen recensie gekregen (31,6%). Vrouwen worden dus minder vaak gerecenseerd dan mannen, maar het verschil is niet zo groot als Lezeres des Vaderlands deed vermoeden, maar de verhoudingen zijn ook niet gelijk. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat meer mannen zijn uitgegeven dan vrouwen wat mogelijk het verschil kan verklaren.

Vervolgens is in deel 2 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd waarbij getracht werd door middel van een enquête onder debutanten en sociaalwetenschappelijk onderzoek verklaringen voor

bovengenoemde cijfers te geven. Uit de enquête is gebleken dat vrouwen denken dat geslacht meer van invloed is bij de productie, publicatie en publiciteit dan de mannen doordat zij lagere waarden toekennen aan de stellingen. Vooral bij de publiciteit zou geslacht een rol kunnen spelen, daar werd de laagste waarde aan toegekend. Hetzelfde geldt voor de stellingen omtrent de rol van de leeftijd bij de productie, publicatie en publiciteit van een roman. Hierbij werd aangegeven dat de leefsituatie van een schrijver meespeelt in het contracteren van een schrijver. Daarnaast werd aangegeven dat een jonge schrijver zich makkelijker laat sturen door de uitgeverij en makkelijker 'sexy' te maken is/ te promoten is dan een oudere schrijver. Geslacht zou een minder grote rol spelen dan de leeftijd en mannen denken anders over de rol van geslacht en leeftijd dan vrouwen.

Op vragen over de receptie van de debuutroman, geven mannen lagere waardes dan vrouwen. Mannen zijn minder tevreden over de kwantiteit, kwaliteit en het oordeel in de recensies dan vrouwen. Daarnaast geeft iedereen, behalve één vrouw, aan recensies te hebben te ontvangen. Als er gekeken wordt naar de hoeveelheid recensies die mannen en vrouwen ontvangen, dan blijkt dat vrouwen minder vaak recensies ontvangen dan mannen.

De reden die debutanten aangeven waarom zij niet eerder gedebuteerd zijn, is dat het moment van debuten het juiste moment was of dat zij eerder geen tijd hebben gehad om te debuten. Daarnaast geschiedt het schrijven naast een andere baan en moet het volledig in de eigen tijd gebeuren.

Een mogelijke verklaring kan via sociaalwetenschappelijk onderzoek verkregen worden. Sociaalwetenschappelijk laat zien dat vrouwen vaker in deeltijd werken en vaker de zorg van het huishouden en de kinderen (gedeeltelijk) op zich nemen. In de enquête is niet bevraagd hoeveel uur debutanten aan het schrijven, betaald werk en onbetaald werk besteden. Nader onderzoek zou uit moeten wijzen of de verklaringen van het sociaalwetenschappelijk onderzoek opgaan voor debutanten en schrijvers met een gevorderde schrijverscarrière. Maar het op zich nemen van onbetaald werk, zou wel een verklaring kunnen vormen voor de resultaten dat debutanten aangeven eerder geen tijd te hebben te gehad om te debuten.

Als er gekeken wordt naar wat het lezerspubliek graag leest dan doen vrouwelijke schrijvers het erg goed. In de CPNB boeken top 100 van 2015 staan in die top 5 vier vrouwen en één man: op nummer één staat Joris Luyendijk (Uitgeverij Atlas Contact), op twee Paula Hawkins (Uitgeverij Bruna), op drie Annegreet van Bergen (Uitgeverij Atlas Contact), op vier Esther Verhoef (Uitgeverij Prometheus) en op plaats vijf staat Griet op de Beeck (Uitgeverij Prometheus). Hierbij moet wel opgemerkt worden dat Paula Hawkins een niet-Nederlandse schrijfster is, als er alleen gekeken zou worden naar auteurs die oorspronkelijk in het Nederlands schrijven, blijft het beeld dat vrouwen de top 5 domineren gehandhaafd (drie vrouwen op één man). De keuze van de uitgeverijen kan hierdoor een financiële impuls hebben gekregen: het kiezen voor een vrouw waarbij de kans groter is dat zij veel boeken verkoopt en daardoor

een verkoopsucces vormt. Een dergelijke strategie zou niet ondenkbaar zijn. De uitgeverijen hebben het de afgelopen tijden zwaar gehad door de economische crisis. De top 5 wordt gedomineerd door de uitgeverijen Atlas Contact en Prometheus. Beide uitgeverijen geven op hun website aan zich niet specifiek te richten op het hogere segment van de literatuur, maar hun eigen koers te varen waarbij kwaliteit en een scherp oog op commercie gecombineerd wordt. Opmerkelijk is dus dat één uitgeverij uit het corpus van dit onderzoek, twee keer in de CPNB boeken top 100 staat en de uitgeverij zelf aangeeft zich niet specifiek te richten op het hoog-literaire segment.

De ongelijke man-vrouwverhoudingen lijken zich dus met name in het hogere segment van de literatuur af te spelen. In totaal zijn 174 nieuwe romantitels en verhalenbundels gepubliceerd, waarvan 103 titels geschreven zijn door mannen en negenenzestig door vrouwen. Daarnaast hebben nog twee duo's een roman geschreven, maar hierbinnen zijn de genderverhoudingen gelijk. Als er gekeken wordt naar wat het lezerspubliek voornamelijk leest, zien we de ongelijke verhoudingen niet meer terug. Sterker nog, vrouwen domineren de CPNB boeken top 5. Alleen de recensenten lijken in deze kwestie wat achter te lopen doordat zij minder vrouwen recenseren dan mannen.

Of vrouwen anders behandeld worden door recensenten dan mannen, zoals Van Boven en Russ beschrijven in hun onderzoeken, is uit dit onderzoek niet gebleken. In dit onderzoek is niet inhoudelijk ingegaan op de recensies. Vervolgonderzoek zou moeten uitwijzen of dit nog steeds het geval is of dat de literaire receptie bij het beoordelen van romans sekse een minder grote of geen rol meer laat spelen. Ook zou vervolgonderzoek meten uitwijzen of de redenen voor het in deeltijd werken van vrouwen een rol spelen bij auteurs. Wachten zij bijvoorbeeld met schrijven tot dat de kinderen minder zorg nodig hebben?

Op basis van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de man-vrouwverhoudingen nog wat ongelijk zijn, maar dat de positie van de vrouw verbeterd is ten opzichte van het geschetste beeld in literatuur. Onder de debutanten vormen vrouwen zelfs een grotere groep dan mannen. Dit geeft een optimistisch beeld voor de toekomst voor de man-vrouwverhoudingen in de literaire productie en receptie.

Literatuur

Bel, J. Vaessens, T. & Vincent P. *Women's writing from the Low Countries 1880-2010: an anthology*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2010

Boven, E. van. *Een hoofdstuk apart. 'Vrouwenromans' in de literaire kritiek 1898-1930*. Amsterdam: Uitgeverij Van Genneep, 1992

Bork, G.J. van. *Schrijvers en dichters (dbnl biografieënproject I)*. Niet eerder gepubliceerd, 2006
http://www.dbnl.org/tekst/bork001schr01_01/bork001schr01_01_0539.php

Bourdieu, P. *Opstellen over smaak, habitus en het veldbegrip*. Amsterdam: Van Genneep, 1992

Buur, C. Esch, L. van, Klerck, H van & Balder, T. (red.) 'Sir Edmund. Wetenschap, literatuur en andere hoofdzaken.' In: *De Volkskrant*, 2017 jaargang 3, nummer 23

Buur, C. Esch, L. van, Klerck, H van & Balder, T. (red.) 'Sir Edmund. Wetenschap, literatuur en andere hoofdzaken.' In: *De Volkskrant*, 2017 jaargang 3, nummer 24

Buur, C. Esch, L. van, Klerck, H van & Balder, T. (red.) 'Sir Edmund. Wetenschap, literatuur en andere hoofdzaken.' In: *De Volkskrant*, 2017 jaargang 3, nummer 25

Buur, C. Esch, L. van, Klerck, H van & Balder, T. (red.) 'Sir Edmund. Wetenschap, literatuur en andere hoofdzaken.' In: *De Volkskrant*, 2017 jaargang 3, nummer 26

Buur, C. Esch, L. van, Klerck, H van & Balder, T. (red.) 'Sir Edmund. Wetenschap, literatuur en andere hoofdzaken.' In: *De Volkskrant*, 2017 jaargang 3, nummer 27

Demoor, M. Saeys, F. & S. Lievens. 'And the winner is?' Researching the relationship between gender and literary awards in Flanders, 1981-2000' In: *Journal of Gender Studies* 17, no. 1 (2008), p. 27-39

Gemert, L van. "Onwederstanelijken drang": het vrouwelijk schrijverschap in achttiende-eeuws Nederland.' In: *De Achttiende Eeuw* 27, 1995, p. 256-279. (Op DBNL p. 127-140) Geraadpleegd op http://dbnl.nl/tekst/geme003onwe01_01/geme003onwe01_01_0001.php

Joosten, J. 'Inmiddels overleden? Vragen rond de actuele literatuurkritiek.' In: *Staannde receptie*. Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2012, p. 7-18

Kruif, J de. 'Kijk, er zijn veel te veel boeken'. De selectiecriteria van de 19e eeuwse boekkritiek in tijdschriften' In: *De productie van literatuur. Het Nederlandse literaire veld 1800-2000*. Dorleijn, G.J. & Van Rees, C.J. (red.), Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2006

Meijer, M. *De lust tot lezen. Nederlandse dichters en het literaire systeem*. Amsterdam: Uitgeverij Sara/Van Genneep, 1988

Merens, A. Bucx, F & C. Meng. *Eerste treden op de arbeidsmarkt*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2017

Portegijs, M. *Deeltijd in Nederland*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2009

Renssen, F.A. van. "Een compliment om een beginnend auteur de kop mee in te slaan." Over kritiek en debutanten.' Onderzoekschool Literatuurwetenschap, Utrecht

Masterclass: de receptie van kunst en cultuur in cross-nationaal perspectief, o.l.v. prof. dr. Susanne Janssen, niet eerder gepubliceerd, 2007. [file:///C:/Users/sabrina/Downloads/article%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/sabrina/Downloads/article%20(2).pdf)

Roeters, A. *Leren van verschillen. Opleidingsverschillen in de vrouwenemancipatie*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2017

Russ, J. & T. Schel. *Andere levens, andere letteren*. (vert. van *How to suppress women's writing*) Amsterdam: Feministische uitgeverij Sara, 1985

Schenkeveld van der Dussen, M.A. *Met en zonder lauwerkrans. Schrijvende vrouwen uit de vroegmoderne tijd 1550-1850: van Anna Bijns tot Elise van Calcar*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2004

Stipriaan, R. van. 'Schrijvende vrouwen.' In: *Thema's*, niet eerder gepubliceerd, 2004, <http://www.dbnl.org/thema/schrijvendevrouwen.php>

Winkler, M. 'Literaire kritiek: man niet overal aan de macht.' In: *Neder-L*. 2015 <http://www.neerlandistiek.nl/2015/05/literaire-kritiek-man-niet-overal-aan-de-macht/>

Vogel, M. *Baard boven baard: over het Nederlandse literaire en maatschappelijke leven 1945-1960*. Amsterdam: Van Gennep, 2001

Online bronnen:

Lezeres des Vaderlands. Blog over genderverhoudingen in actuele Nederlandse literatuurkritiek. <https://lezeresdesvaderlands.wordpress.com/category/lekkertellen/>

<http://statline.cbs.nl/statweb/publication/?vw=t&dm=snl&pa=37296ned&d1=0-2,8-13,19-21,25-35,52-56,68&d2=0,10,20,30,40,50,60,64-65&hd=151214-1132&hdr=g1&stb=t>

<http://www.tzum.info/2016/01/nieuws-de-best-verkochte-boeken-van-2015/>

<http://uitgeverijprometheus.nl/auteurs/wiljan-van-den-akker.html>

<http://martinmichaeldriessen.com/boeken/>

<http://www.wereldbibliotheek.nl/fonds/showauteur.php?auteur=150>

<http://www.vidaweb.org/the-2015-vida-count/>

Bijlage 1: Enquête debutanten

Geachte geënquêteerde,

Bedankt dat u wilt deelnemen aan onderstaande enquête. Voor mijn masterscriptie binnen de opleiding Nederlandstalige Letterkunde verricht ik onderzoek naar de literaire productie en receptie van proza: romans, debuutromans en verhalenbundels in 2015. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en er is een overzicht gecreëerd van wie is uitgegeven, hoeveel debuten zijn gepubliceerd en hoeveel recensies een auteur ontvangen heeft. Na dit kwantitatieve onderzoek zal een kwalitatief onderzoek volgen waarin verklaringen worden gezocht voor de resultaten van het kwantitatieve deel. Aan de hand van deze enquête hopen we antwoorden te verkrijgen op de resultaten.

De enquête is geheel anoniem en er zijn geen goede of foute antwoorden mogelijk. De enquête is gericht op het verkrijgen van informatie rondom de publicatie van debutanten. Onder een prozadebutant wordt verstaan: iemand die voor de eerste keer een roman of verhalenbundel publiceert.

Onderstaande enquête zal bestaan uit een aantal algemene vragen, stellingen en open vragen. Bij de stellingen kunt u aangeven in hoeverre u het eens dan wel oneens bent met de stelling. Bij de open vragen kunt u een zelf gekozen antwoord invullen.

Algemene vragen

Wat is uw leeftijd?

..... Jaar

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

Basisschool

- Mavo
- Havo
- Vwo
- MBO
- HBO
- Schrijfopleiding/ creative writing of andere schrijfopleiding, namelijk.....
- Universiteit

Heeft u voor uw prozadebuut al boeken of bundels in een ander genre gepubliceerd?

- Ja
- Nee
- Anders, namelijk.....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, in welk genre heeft u al reeds eerder gepubliceerd?

Geef bij onderstaande stellingen aan in hoeverre u het eens of oneens bent met de stelling. Bij elke stelling is onderaan de stelling ruimte vrijgelaten waarbij u eventuele op/aanmerkingen kunt plaatsen of u uw antwoord kunt toelichten.

Stelling

Ik ben tevreden over de manier waarop mijn debuutroman is uitgegeven

Helemaal mee eens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee oneens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de productie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de publicatie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Mannen vinden makkelijker hun weg als debutant dan vrouwen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de productie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de publicatie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Leeftijd speelt geen rol bij de publiciteit rond een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Heeft u recensies gekregen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet
- Anders, namelijk....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, op welk medium heeft u recensies ontvangen?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

- In dag- en weekbladen
- Op literatuurwebsites
- Op lezersblogs
- Bol.com en dergelijke

Stelling

Ik ben tevreden over de hoeveelheid recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Ik ben tevreden over de kwaliteit van de recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Is/was uw debuutroman genomineerd voor een prijs?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige antwoord 'ja' geantwoord heeft, voor welke prijs is/was uw debuutroman genomineerd?

Heeft u een prijs gewonnen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, welke prijs heeft u dan gewonnen?

Op de volgende pagina zullen nog een aantal open vragen volgen. Hier kunt u zelf een antwoord invullen op de vraag. Ook hier geldt weer dat er geen goede of foute antwoorden mogelijk zijn.

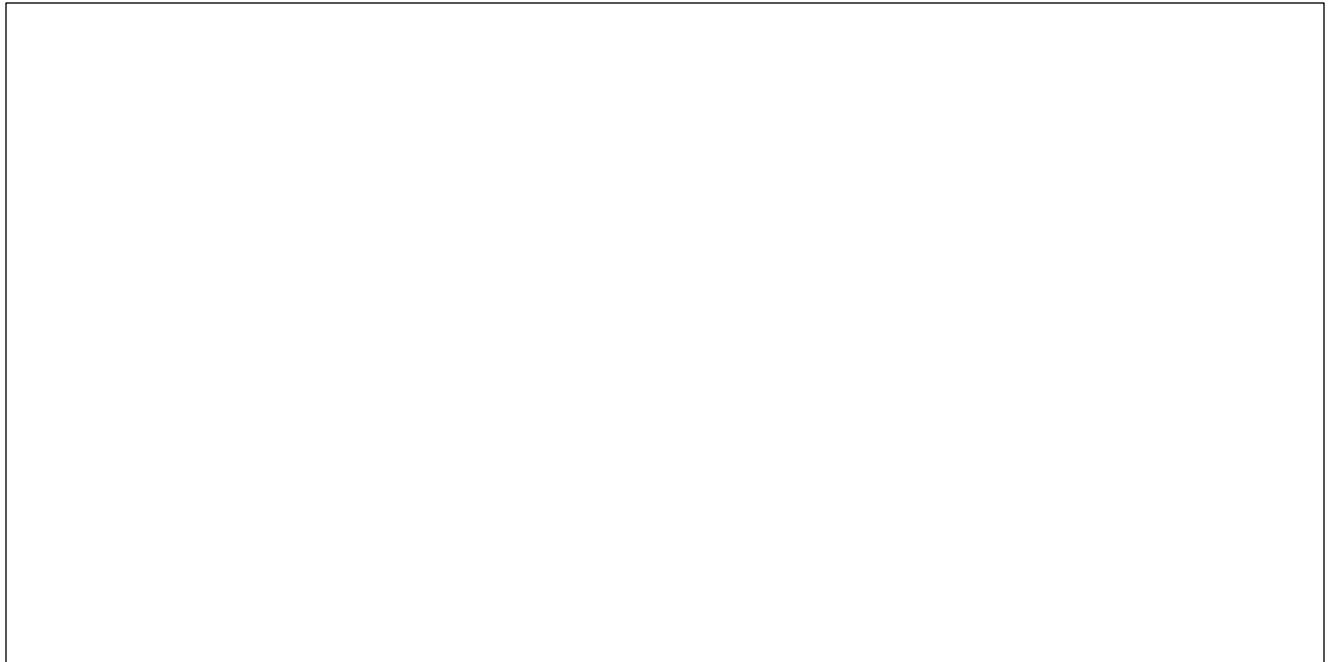
Open vragen

Op welke leeftijd bent u gedebuteerd en is er een reden waarom u niet eerder of later gedebuteerd bent?

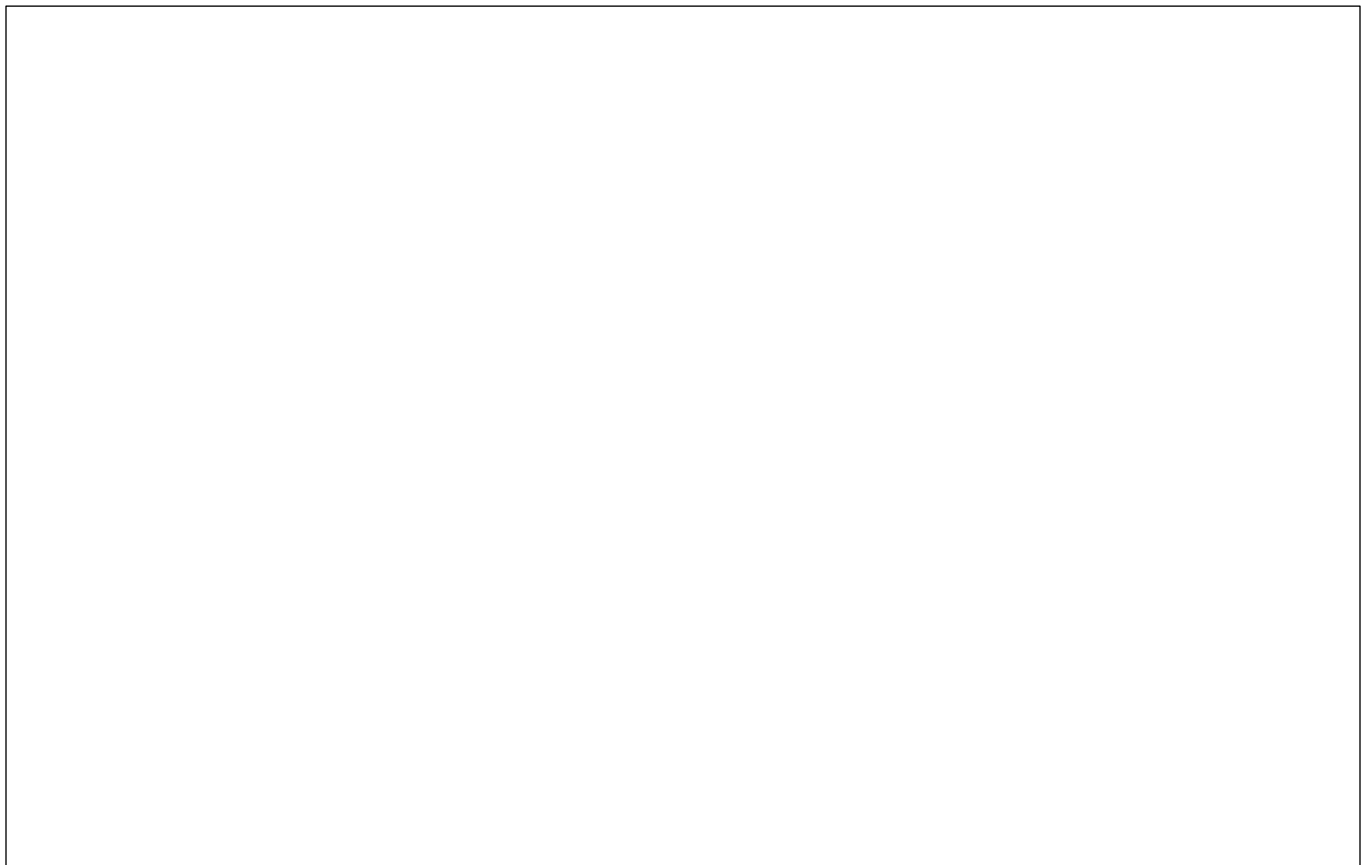
Hoe lang heeft u aan uw debuutroman gewerkt?

Heeft u uw roman eerder aan een andere uitgeverij(en) aangeboden?

Heeft u zelf initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide details about their own promotional initiatives for their debut novel.

Heeft uw uitgeverij initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide details about promotional initiatives taken by their publisher for their debut novel.

Als u uw debuut opnieuw zou mogen doen, zijn er dan dingen die u anders zou doen? Hoe ziet een ideaal debuut eruit?

Heeft u na uw debuut nog meer romans gepubliceerd of in de planning?

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

U kunt het bestand terugsturen naar sabrina.klarenbeek@student.ru.nl. Uw antwoorden zullen volledig anoniem verwerkt worden.

Wilt u op de hoogte blijven van de resultaten van het onderzoek? Dan kunt u dit aangeven in de mail. Zodra de scriptie klaar is, zal ik u een kopie toezenden.

Bijlage 2: enquête debutanten

Enquête Debutanten 2015

Geachte geënquêteerde,

Bedankt dat u wilt deelnemen aan onderstaande enquête. Voor mijn masterscriptie binnen de opleiding Nederlandstalige Letterkunde verricht ik onderzoek naar de literaire productie en receptie van proza in 2015: romans, debuutromans en verhalenbundels. Het kwantitatieve deel van het onderzoek is inmiddels afgerond en er is een overzicht gemaakt van welke auteurs zijn uitgegeven, hoeveel debuten zijn gepubliceerd en hoeveel recensies de roman ontvangen heeft. Na dit kwantitatieve onderzoek zal een kwalitatief onderzoek volgen waarin verklaringen worden gezocht voor de resultaten van het kwantitatieve deel. Aan de hand van deze enquête hoop ik antwoorden te verkrijgen op de resultaten.

De enquête is gericht op het verkrijgen van informatie rondom de publicatie van debutanten. Onder een prozadebutant wordt verstaan: iemand die voor de eerste keer een roman of verhalenbundel publiceert.

Onderstaande enquête zal bestaan uit een aantal algemene vragen, stellingen en open vragen. Bij de stellingen kunt u aangeven in hoeverre u het eens dan wel oneens bent met de stelling. Bij de open vragen kunt u een zelf gekozen antwoord invullen. De enquête is geheel anoniem en er zijn geen goede of foute antwoorden mogelijk.

Algemene vragen

Wat is uw leeftijd?

..... Jaar

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Heeft u voor uw prozadebuut al boeken of bundels in een ander genre gepubliceerd?

- Ja
- Nee
- Anders,
namelijk.....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, in welk genre heeft u al reeds eerder gepubliceerd?

Stelling

Ik ben tevreden over de manier waarop mijn debuutroman is uitgegeven

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de productie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de publicatie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de publiciteit rond een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Mannen vinden makkelijker hun weg als debutant dan vrouwen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de productie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de publicatie van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Leeftijd speelt geen rol bij de publiciteit rond een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Heeft u recensies gekregen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet
- Anders, namelijk....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, in welk medium heeft u recensies ontvangen?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Dag- en weekbladen
- Literatuurwebsites
- Lezersblogs
- Bol.com en dergelijke
- Social media
- Anders, namelijk.....

Stelling

Ik ben tevreden over de hoeveelheid recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Ik ben tevreden over het oordeel in de recensies over mijn debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Ik ben tevreden over de kwaliteit van de recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Is/was uw debuutroman genomineerd voor een prijs?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige antwoord 'ja' geantwoord heeft, voor welke prijs is/was uw debuutroman genomineerd?

Heeft u een prijs gewonnen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, welke prijs heeft u dan gewonnen?

Op de volgende pagina zullen nog een aantal open vragen volgen. Hier kunt u zelf een antwoord invullen op de vraag. Ook hier geldt weer dat er geen goede of foute antwoorden mogelijk zijn.

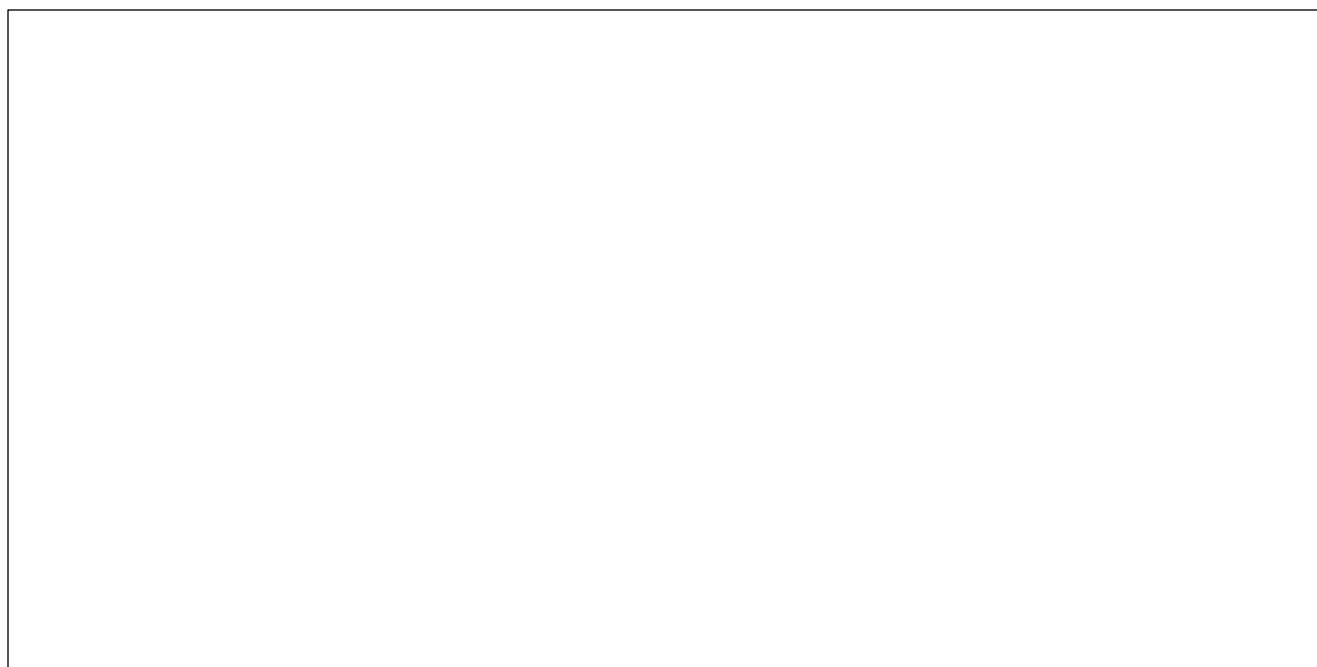
Open vragen

Op welke leeftijd bent u gedebuteerd en is er een reden waarom u niet eerder of later gedebuteerd bent?

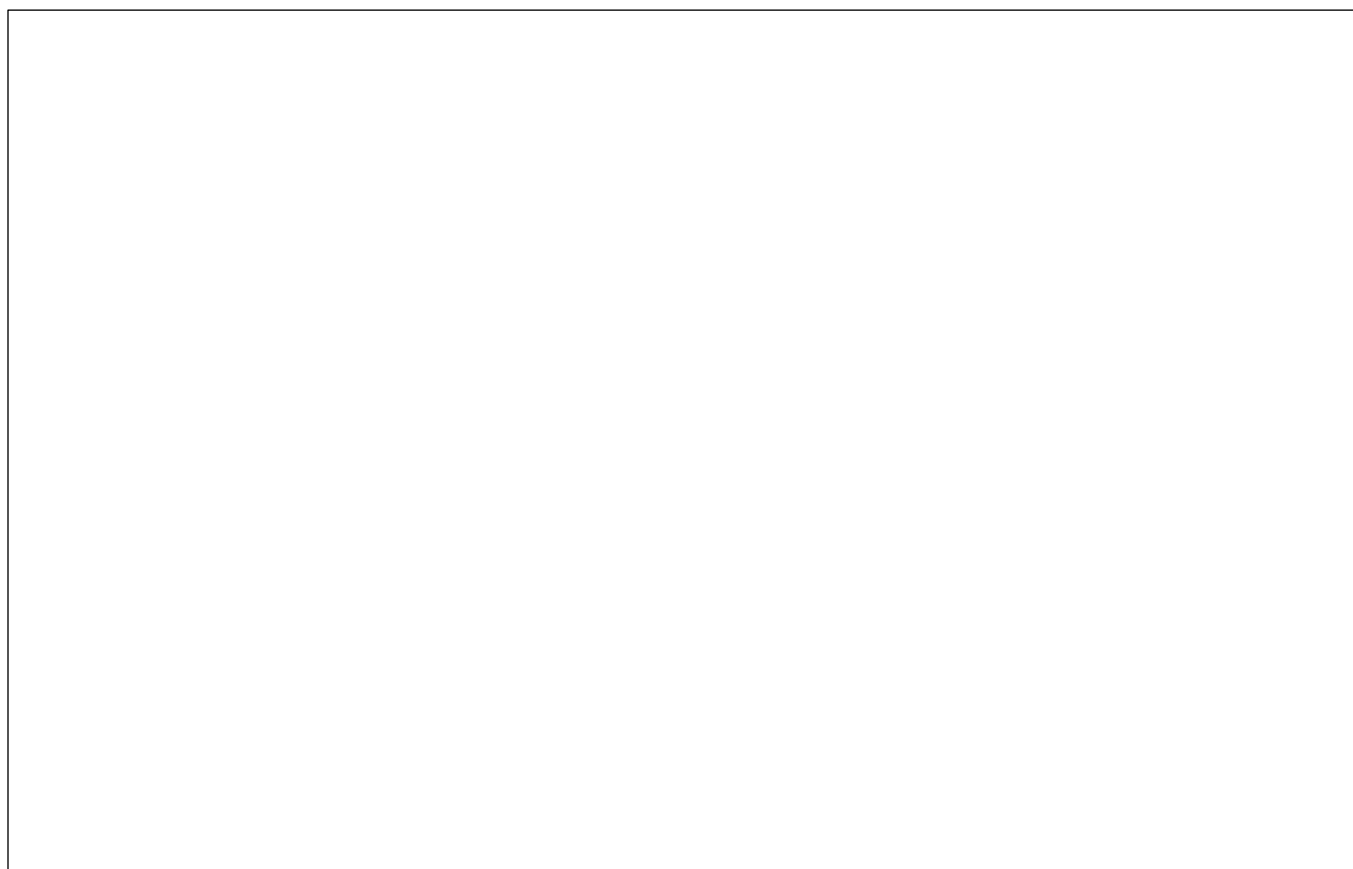
Hoe lang heeft u aan uw debuutroman gewerkt?

Heeft u uw roman eerder aan een andere uitgeverij/andere uitgeverijen aangeboden?

Heeft u zelf initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide details about their own promotional initiatives for their debut novel.

Heeft uw uitgeverij initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the respondent to provide details about promotional initiatives taken by their publisher for their debut novel.

Heeft u na uw debuut nog meer romans gepubliceerd en/of in de planning?

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Uw antwoorden zullen volledig anoniem verwerkt worden.

Wilt u op de hoogte blijven van de resultaten van het onderzoek? Stuur dan een mail naar sabrina.klarenbeek@student.ru.nl en geeft dit aan in de mail. Zodra de scriptie klaar is, zal ik u een kopie toezenden.

Bijlage 3: definitieve enquête

Geachte geënquêteerde,

Bedankt dat u wilt deelnemen aan onderstaande enquête. De enquête zal ongeveer 10 minuten in beslag nemen.

Voor mijn masterscriptie binnen de opleiding Nederlandstalige Letterkunde aan de Radboud Universiteit te Nijmegen verricht ik onderzoek naar de literaire productie en receptie van prozadebutanten in 2015. Het kwantitatieve deel van het onderzoek is inmiddels afgerond en ik heb een overzicht gemaakt van welke auteurs zijn uitgegeven, hoeveel debuten zijn gepubliceerd en hoeveel recensies de romans ontvangen hebben. Na dit kwantitatieve deel zal een kwalitatief onderzoek volgen waarin aanvullende informatie wordt gezocht voor de resultaten uit het kwantitatieve deel. Aan de hand van deze enquête hoop ik deze aanvullende informatie te verkrijgen.

De enquête is gericht op het verkrijgen van aanvullende informatie rondom de publiciteit van debutanten. Onder een prozadebutant versta ik: iemand die voor de eerste keer een roman of verhalenbundel publiceert. U kunt dus al in een ander genre gedebuteerd zijn, bijvoorbeeld met een poëziebundel.

Onderstaande enquête bestaat uit een aantal algemene vragen, stellingen en open vragen. Bij de stellingen kunt u aangeven in hoeverre u het eens dan wel oneens bent met de stelling. Bij open vragen kunt u een zelf gekozen antwoord invullen. De enquête is geheel anoniem en er zijn geen goede of foute antwoorden mogelijk.

Hartelijk dank!

Sabrina Klarenbeek

sabrina.klarenbeek@student.ru.nl

Algemene vragen

Wat is uw leeftijd?

..... Jaar

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Heeft u voor uw prozadebuut al boeken of bundels in een ander genre gepubliceerd?

- Ja
- Nee
- Anders,
namelijk.....
.....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, in welk genre heeft u al reeds eerder gepubliceerd?

Geef bij onderstaande stellingen aan in hoeverre u het eens of oneens bent met de stelling. Bij elke stelling is onderaan de stelling ruimte vrijgelaten waarbij u eventuele op/aanmerkingen kunt plaatsen of u uw antwoord kunt toelichten.

Stelling

Ik ben tevreden over de manier waarop mijn debuutroman is uitgegeven

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de **productie** (Bv. Selectieproces uitgeverij/contracteren schrijvers) van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de **publicatie** (Bv. Hoe is de roman op de markt gebracht/promotie/materiaal) van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Geslacht speelt geen rol bij de **publiciteit** (Bv. Recensies/ ontvangst publiek) rond een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Mannen vinden makkelijker hun weg als debutant dan vrouwen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de **productie** van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Leeftijd speelt geen rol bij de **publicatie** van een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Leeftijd speelt geen rol bij de **publiciteit** rond een debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Heeft u recensies gekregen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet
- Anders, namelijk....

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, in welk medium heeft u recensies ontvangen?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Dag- en weekbladen
- Literatuurwebsites
- Lezersblogs
- Bol.com en dergelijke
- Social media
- Signalementen
- Interview
- Anders, namelijk.....

Stelling

Ik ben tevreden over de hoeveelheid recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Ik ben tevreden over het oordeel in de recensies over mijn debuutroman

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Eventuele toelichting

Stelling

Ik ben tevreden over de kwaliteit van de recensies die mijn debuutroman heeft gekregen

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 helemaal mee eens

Is/was uw debuutroman genomineerd voor een prijs?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige antwoord 'ja' geantwoord heeft, voor welke prijs is/was uw debuutroman genomineerd?

Heeft u een prijs gewonnen voor uw debuutroman?

- Ja
- Nee

Indien u op de vorige vraag 'ja' geantwoord heeft, welke prijs heeft u dan gewonnen?

Op de volgende pagina zullen nog een aantal open vragen volgen. Hier kunt u zelf een antwoord invullen op de vraag. Ook hier geldt weer dat er geen goede of foute antwoorden mogelijk zijn.

Open vragen

Op welke leeftijd bent u gedebuteerd en is er een reden waarom u niet eerder of later gedebuteerd bent?

Hoe lang heeft u aan uw debuutroman gewerkt?

Heeft u uw roman eerder aan een andere uitgeverij/andere uitgeverijen aangeboden, zo ja welke?

Heeft u zelf initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

Heeft uw uitgeverij initiatieven genomen ter promotie van uw debuutroman? Zo ja, welke?

Heeft u na uw debuut nog meer romans gepubliceerd en/of in de planning?

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Uw antwoorden zullen volledig anoniem verwerkt worden.

Wilt u op de hoogte blijven van de resultaten van het onderzoek? Stuur dan een mail naar sabrina.klarenbeek@student.ru.nl en geeft dit aan in de mail. Zodra de scriptie klaar is, zal ik u een kopie toezenden.

Hartelijke groet,
Sabrina Klarenbeek